

Patriarcha Josef

Adolf Helling

Patriarcha Josef

Adolf Helling

OBSAH

Praotec Jákob.....	7
Josefovy sny.....	13
Josef – předobraz trpícího Krista.....	16
Josefovi bratři.....	20
Jákobův smutek a bol.....	24
Namáhání v těle.	28
Josefovo pokušení.....	30
Josef v žaláři.....	35
Josefovo vyvýšení.....	37
Bratři před Josefem.....	41
Nová zkouška.....	47
Benjamin.....	49
Judovo vyznání.....	55
Josef se dává svým bratrům poznat.....	58
Izrael odchází do Egypta.....	64
Faraonův služebník.....	66
Jákobova víra.....	68
Prorocký výhled.....	69
Boží milost.....	73
Boží zaslíbení.....	75

Praotec Jákob

1. M. 37,1–5

„Jákob pak bydlil v zemi putování otce svého, v zemi Kananejské.“ Těmito nemnohými, avšak významnými slovy je uveden poslední, tak poučný oddíl nanejvýš důležité První knihy Mojžíšovy. Je tu nápadný protiklad ke kapitole 36., která ukazuje významný Ezauův rod s jeho mocnými knížaty. Ti jsou obrazem těch, *„kteří jsou v těle a Bohu se líbiti nemohou“* (Řím. 8,8). Ezauovi synové znají jen jednu snahu: zařídit se v tomto světě tak, aby jim bylo dobře. Jejich praotec Ezau řekl: *„Aj, ke smrti se blíží, k čemuž mi tedy prvorozenství?“* (1. M. 25,32). Tuto zhoubnou zásadu nacházíme i u Ezauových potomků. O nich asi tehdejší svět mnoho mluvil. To byla knížata a po nich se nazývala města a vsi (1. M. 36,31–43). Dopřáli si dost rozptýlení, zábavy, slavností a hostin; i loutna a píšťala byly již vynalezeny (1. M. 4,21). Už nejstarší kniha Písma Svatého, kniha Jobova, nám praví, že toto vše se již stalo zvykem a mravem (Job 1,4.13). Dvakrát dal Bůh Jákobovi vidět andělské zástupy (1. M. 28,12; 32,1.2). Jednou dokonce Jákob s andělem zápasil a zvítězil a bylo mu od něho požehnáno (1. M. 32,24–32). Nyní po mnohých a různých zkouškách došel klidu a poprvé se o něm mluví jako o cizinci (poutníku): *„Bydlil v zemi... v zemi Kananejské.“* Dvakrát uvádí Duch Svatý slovo *„země“*. Jákobova víra byla v činnosti; zaslíbení učiněná jemu a jeho otcům plnila jeho srdce, jak je nám sděleno v Žid. 11,9. Boží milost nebyla u něho nadarmo. Na cestě vážných kárání a pokořování zakusil a naučil se, že *„kdo rozsívá tělu svému, z těla žíti bude porušení“* (Gal. 6,8). Ale Jákob se v Boží škole učil a stal se vítězem (Řím. 8,37). Vedlo se mu, jak řekl Elihu Jobovi: *„Uposlechnou-li a budou-li sloužiti (nebo: podrobí-li se), stráví dny své v dobrem a léta svá v potěšení“* (Job 36,11).

V každém případě v oné noci Jákob poznal pravý význam svého nového jména Izrael – bojovník Boží, neboť toto jméno v sobě obsahovalo zaslíbení (1. M. 32,22–28; 35,10–15).

Slovo „putování“ nás poučuje o tom, že Jákob neměl žádné spojení ani obecnství se svými příbuznými podle těla, s mocným Ezauovým rodem. Měl však pravé obecnství s Bohem, ke kterému se oné významné noci takto modlil: *„Nepustím tě, leč mi požehnáš“* (1. M. 32,26). Jákobovo světlo nestálo ani pod postelí, ani pod kbelcem, nýbrž svítilo všem, kteří s ním přišli do styku. Žil, pokud na něm bylo, se všemi lidmi v pokoji.

Slovo „Kanaán“, země, kde Jákob bydlil, nás uvádí na půdu Božích zaslíbení, která byla dána Abrahamovi, Izákovi a jemu, Jákobovi. Třebaže Jákob bydlil ještě ve stanu, jako cizinec v zemi, bylo přece jeho srdce zaměstnáno tím, co Bůh zaslíbil: *„Národ, nýbrž množství národů bude z tebe, i králové z beder tvých vyjdou“* (1. M. 35,11). Jak ale a jakým způsobem Bůh tato zaslíbení uskuteční, to Jákob nevěděl. Přece však věřil Slovu, ačkoliv, po lidsku řečeno, kolem něho vypadalo vše dost chmurně, zvláště když pomyslí na své syny, z nichž ovšem oba nejmladší, synové Ráchel, Josef a Benjamin, byli výjimkou. Jen tito jsou označeni jako ti, které Jákob miloval. Stav srdce ostatních deseti a jejich hrubé hříchy způsobily, že Jákob od nich odvracel svůj zrak. Nedalo se zde nic očekávat a také nebylo žádné duchovní obecnství s nimi, neboť *„jaký je spolek spravedlnosti s nepravostí? A jaké obcování světla s temnostmi? A jaké srovnání Krista s Belíálem? Aneb jaký díl věřícímu s nevěřícím?“* (2. Kor. 6,14–15).

Stav Josefova srdce byl dobrý a Jákob se s ním cítil spojen. Bylo mezi nimi úzké vnitřní spojení a duchovní obecnství, neboť i Josef neměl ani podíl ani obecnství na zlém praktickém životě svých bratrů.

Oko Jákoba bylo obráceno na Josefa, syna jeho stáří. On byl středem jeho myšlenek, tajemstvím jeho duše pokud se týkalo zaslíbení, na jejichž naplnění čekal. Měl také zakusit, že Bůh odměňuje víru. (Žid. 11,6)

37. kapitolou 1. Mojž. jakoby v životě Jákoba začínal nový úsek a do popředí vystupuje nový hlavní předmět. Proto čteme: *„Tito jsou příběhové Jákobovi: Josef, když byl v sedmnácti letech, pásal s bratřími svými dobytek.“* Historie národa o dvanácti pokoleních spolu se zaslíbeními danými Abrahamovi, Izákovi a jemu, Jákobovi, měla však skrze Jednoho, většího než byl Josef, skrze Ježíše Krista dojít předivného naplnění.

Je naší velikou výsadou, že smíme v historii Josefa sledovat předobraz našeho Pána i ve všech podrobnostech, které před nás Duch Boží staví. V Něm se sbíhají všechny nitě zaslíbení. ON je nám v Božím Slově představen jako Ten, jenž byl v lůně Otce, což lze také přeložit jako „Mistr“, jako Ten, který naplní všechnu Jeho vůli. (Přisl. 8,22–31; Skut. 13,22) Bůh všechno předem zvážil a propočítal, jakkoli zmatený vypadá zatím obraz, pohlédneme-li na Izrael nebo na Církev.

Je udivující, jak Duch Svatý ve dvou krátkých verších popisuje Jákoba a jeho syny a podává nám zprávu o cizinci v zemi zaslíbení, jakož i o jeho víře. Také dále nenalézáme nic, co by Bůh musel kárat; vše je krásné a milé, byť tu i

byly ještě různé zkoušky víry. Do popředí vystupuje Josef; na něj zaměřuje Duch Svatý náš zrak.

Nejprve ho vidíme ve věku pouhých 17 let, v obraze mladistvé svěžesti. Je velice významné, že jeho první činnost je nám ukázána jako **pastýřská služba**. Z pověření otce pásal jako pastýř se svými bratry stádo svého otce. Byl jakoby sluha „*se syny Bály a Zelfy, žen otce svého*“ (1. M. 37,2).

Tak vidíme také Pána Ježíše na počátku Jeho veřejné dráhy mezi Jeho bratry podle těla. V Mat. 3,13–17 slyšíme, jak je vyjádřeno zalíbení Otce nad Jeho milovaným Synem. ON, ten jediný spravedlivý a oddělený, neměl při křtu v Jordánu žádné hříchy k vyznávání. Pohnutkou k tomu, že se dal od Jana pokřtít, Mu byla jenom milost a láska k hříšníkovi: „*abychom plnili všelikou spravedlnost*“. Proto se nad Ním otevřelo nebe. Tak nám je také Josef již v mládí ukázán jako stojící na Boží straně.

Ano, Kristus nenáviděl zlo a skutky temnosti, proto řekl Svému Otci, že miluje spravedlnost a pravdu. To se pak nestalo v nějakém povyšování se (tělesném) nebo z nějakého zlého žalobnictví. Na Josefa se musíme stále dívat jako na předobraz Krista, pak se nám vše ukáže jednoduché, úchvatné a krásné. Ovoce nového života bylo za staré smlouvy totéž, jako je nalézáme v Novém Zákoně. „*Moudrost, kteráž jest shůry, nejprve zajisté jest čistotná, potom pokojná, mírná, povolná...*“ (Jak. 3,17; srov. též Žalm 1,1; 119,9; Přísl. 3,17)

Jako Josef podal zprávu otci o zlém životě svých bratrů, tak také asi Pán Ježíš na této zemi často a mnoho hovořil se Svým Bohem a Otcem o hluboce zarmucujícím stavu Izraelského lidu a v přímluvných prosbách za ně prosil; ano, plakal nad zatvrzelostí Jeruzaléma. Když už Mojžíš, Jeremiáš, Daniel a Ezdráš tesklili a naříkali a vzhledem k provinilosti a hříchu národa se kořili před Bohem v hluboké lítosti a v pokoření, čím více tomu pak ovšem zajisté bylo u Pána Ježíše – ovšem s tou výjimkou, že u Něho nebyla žádná osobní vina.

Josefa hluboce rmoutilo, že zlým obcováním jeho bratrů padá veliká potupa na dům jeho otce a jeho pověst. „*Řekl pak Jákob Simeonovi a Levi: „Zkormoutili jste mne a zošklivili jste mne u obyvatelů krajiny této, u Kananejských a Ferezejských“*“ (1. M. 34,30). Vidíme tedy Josefa jako „odděleného“ mezi bratry. Tak ho označuje Jákob (1. M. 49,26).

Josef dostává od otce zjevné znamení jeho náklonnosti a lásky k němu: otec

mu udělal sukni proměnných barev, jak ji tehdy nosily jen vznešené a královské děti. Krása jeho charakteru a jeho zbožná smýšlení potěšily srdce jeho otce Jáкова. Tak se jeho duše spojila s Josefem, synem jeho stáří. Lpěl na Božích zaslíbeních, že z něho vzejdou králové a především ono „símě“ – zaslíbený Kristus.

Právě tak jako Josef od svého otce, byl i onen pravý Oddělený mezi bratry, Pán Ježíš, u Jordánu veřejně vyznamenán. Od této chvíle vidíme Pána Ježíše, pomazaného Duchem svatým a mocí, jak počíná svou veřejnou činnost. Měl zázračné dary uzdravování, činění divů, mohl křísit mrtvé, vyhánět ďáblы atd. Bylo to veřejně patrné a On osvědčoval svými skutky a svými slovy, že je oním Synem Božím, Pomazaným (Iz. 42,1, 61,1–3, Jan 5,36, 10,25).

Josef si u svého otce získal zaslíbení, které mu bylo od něho přiznáno. Právě tak tomu bylo u Pána Ježíše. Počal v okamžiku, když vstoupil mezi ty, kteří při Janově křtu v Jordánu vyznávali své hříchy „*Svatým, kteříž jsou na zemi a znamenitým: V nich všechna libost má.*“ (Žalm 16,3 dle pův.), toto slovo se tehdy naplnilo.

Kdyby to nebylo získané zaslíbení, slyšeli bychom toto slovo již při narození Páně, neboť On byl již tehdy tentýž milovaný Otcův Syn jako u Jordánu a na hoře proměnění. I jako dítě byl Pán Ježíš Synem, který byl a je v lůnu Otcově, stálým předmětem Jeho zalíbení (Žalm 22,10–11, Luk. 2,49). Ale to jsou všechno tajemství, která svým přirozeným rozumem nemůžeme ani pochopit, ani vysvětlit (Mat. 11,27).

Vyznamenáním Josefa, když mu otec udělal sukni proměnných barev, je nám předivným způsobem obrazně zjeveno, co u Pána Ježíše na počátku Jeho veřejné činnosti bylo dokonale vyjádřeno: Otec Ho zpečetil/potvrdil (Jan 6,27), a Duch Svatý na Něho sestoupil v podobě holubice. V prvních verších naší kapitoly vidíme tedy předobrazně, ač jen ve slabých obrysech, Trojici Boží: Jáкова jako **Otce**, Josefa jako **Syna** a ovoce nového života, svědectví **Ducha Svatého** (1. M. 37,1–3).

U Jordánu vidíme taktéž veřejné svědectví Trojjednosti: Boha Otce, Boha Syna a Boha Ducha Svatého. Křesťanský křest rovněž vyjadřuje tuto pravdu (Mat. 28,19).

Bůh Otec, Jehož hlas zazněl s nebe, Bůh Syn, v Jordánu pokřtěný a všelikou spravedlnost naplňující, Bůh Duch Svatý v podobě holubice – obrazu čistoty a svatosti – sestupující na Pána Ježíše, který přišel, aby naplnil Boží vůli jako milovaný Syn, poslaný od Otce – Bůh zjevený v těle – jak předivné! Krok do

Jordánu končil na kříži, neboť jen tak mohly být naše hříchy zahlazeny a vyrovnány, podle Boží svatosti a spravedlnosti. Jan také řekl u Jordánu, aby lidé věřili v Toho, který přijde po něm, totiž v Pána Ježíše (Sk. 19,4). A hledě na Pána Ježíše, který se tam procházel, pravil: „*Aj, Beránek Boží!*“ (Jan 1,36).

To, že otec Josefa vyznamenal, vzbudilo nenávist jeho bratrů, takže ani na něho nemohli pokojně promluvit. Tak čteme i o Pánu Ježíši, že Ho nenáviděli bez příčiny (Jan 15,25). Tato nenávist Josefových bratrů posléze vyvrcholila: stali se vrahy (1. M. 37,20). Totéž učinili Židé, stavše se vrahy Pána Ježíše. Ve Skut. 7,9.52 se uvádí závist Josefových bratrů jako příčina toho, že ho prodali do Egypta. Jak vážné jsou vždy následky závesti a nenávisti mezi lidmi, jak v rodinném styku, tak i ve vztazích, mezi Božími dětmi. Jak mnohý dříve tak milý a krásný vztah byl zkalen nebo i zcela zničen závistí. Bylo k tomu potřeba dlouhá doba, aby byla škoda napravena, avšak počátek všeho byla závist.

Chodit ve spravedlnosti a milovat bratry, to jsou známky života Božích dětí. Láska je z Boha, přikrývá množství hříchů a zdržuje je. U Kol. 3,14 se nazývá láska „*svazkem dokonalosti*“. Ó, stůjme o lásku! (1. Kor. 14,1)

U Josefa vidíme obojí: chodil ve spravedlnosti i v lásce. I u Pána Ježíše vidíme obojí a to v naprosto dokonalém způsobu. Ó, jak daleko zůstáváme za Ním! Jak smutné, že mohli nenávidět člověka, který jim činil jen dobré a projevoval jim lásku a milost a slitování, jejich chudé sytil chlebem a všechny své síly stravoval jen ve službě jiným. Všichni se dali pobouřit tak, že volali: Vezmi, vezmi, ukřižuj Je! (Jan 19,15). V Žalmu 109,3–5 vidíme Pána Ježíše krátce před ukřižováním v rukou bezbožných. Tu se plně zjevil smutný a Bohu nepřátelský stav člověka. Jen Bůh sám zjevuje a prohlédá hlubiny zkaženého, strašlivě zlého srdce člověka (Jer. 17,9). Dokonce i Pilát, pohan, věděl, že přední kněží a starší mu vydali Pána Ježíše jen ze závesti a z nenávisti. (Mat. 27,18).

Josefovi bratři milovali tmu více než světlo, protože jejich skutky byly zlé, skutky jejich bratra však spravedlivé. Totéž čteme o Kainovi (1. Jan. 3,12).

Jaká milost, smíme-li mít zájem o vše, co je ve spojení s Bohem, jakož i o vzácnou osobu Pána Ježíše! „*Vám tedy věřícím jest poctivost*“ píše apoštol Petr (1. Petr. 2,7).

V těch dnech, kdy Pán Ježíš byl zde na zemi, nazýval jen zcela malý hlouček svým vlastním. Málo bylo těch, kteří v Něj věřili, Jeho milovali a Jemu sloužili (Luk. 8,1–3). Tito nemnozí měli otevřené oči a uši, viděli Jeho slávu, slávu

jako Jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy (Jan 1,14). Slyšeli od Něho slova věčného života (Jan 6,68.69). Ano, kam by měli jít? I když se mnozí odvrátili – oni byli poutáni k Němu. To platí i o nás, Božích dítkách. Vidíme a užíváme všeho skrze víru v moci Ducha Svatého, Ducha, který z Jeho bere a nám dává. Ten Duch nás uvádí ve všelikou pravdu a zvěstuje nám i budoucí věci (Jan 16,13–15).

Přirozený člověk nechápe těch věcí, které jsou Ducha Božího, jsou jemu bláznovstvím (1. Kor. 2,14). Když se však hříšník obrací k Bohu, před Ním se koří a žádá být od Něho poučen, potěšuje to Boží srdce a On se k Němu přibližuje a zjevuje se mu jako Bůh – Spasitel (Jak. 4,7–8). Ovšem vše je milost. Pro pýchu člověka není místo, neboť kdo se chlubí, nechť se chlubí v Pánu (Řím. 3,27.28; 1. Kor. 1,31).

Jak zarmucující a bolestivé je to, když praví věřící, dítky Boží, mají málo anebo žádnou potřebu zabývat se předivnými věčnými věcmi a zvláště převzácnou osobou Pána Ježíše! Potom srdce časem zcela vychladne, čtení Božího Slova a modlitba ustane a nakonec se srdce ztratí ve věcech tohoto světa. Ach, jak ubohý, prázdný a bezútěšný je takový život! Hubenost je podílem takové duše (Žalm 106,15).

Josefovy sny

1. M. 37,5–11

Veršem 5. začíná nový oddíl Josefova života, totiž zvláštní Josefův vztah k jeho Bohu. Hospodin se zjevuje Josefovi skrze sny a tak mu zjevuje své myšlenky a úradky. Jsou to dva sny a zjevují Josefův příběh a v předobrazu příběh Pána Ježíše.

Ačkoli Josef znal stav srdce svých bratrů, neváhal sdělit jim zjevení, která obdržel. Tak i Pán Ježíš na své pouti tímto světem neváhal oznámit svým učedníkům a lidu Boží myšlenky a sdělit jim slova, která slyšel od Otce. Měl pro všechny poselství spásy a pokoje, ale i varování. Byl a je Svědek věrný a pravý.

V prvním snu jde **o zemi**. Na poli se požaté obilí váže do snopů. Josefův snop se vztyčil a zůstal stát. Snopy jeho bratrů přišly a klaněly se před Josefovým snopem. Čtyřikrát je zmínka o snopu. Tu mu jeho bratři řekli: *„Zdaliž kralovati budeš nad námi, aneb pánem naším budeš?“*

I zde máme v Josefově snopu obraz Syna člověka, Pána Ježíše, neboť i Izrael zavrhl svého Mesiáše a Krále a řekl: *„Nechceme, aby tento kraloval nad námi.“* *„Vyťat jest ze země živých“* (Iz. 53,8). Strpěl smrt, avšak třetího dne vstal z mrtvých. Jako veliký Vítěz opustil hrob, který římsí žoldnéři marně střežili; nebylo ani možné, aby byl držen smrtí (Sk. 2,24). Víme, že Kristus vstav z mrtvých, více neumírá, smrt nad ním více nepanuje (Řím. 6,9).

Snopek prvotin, kterým byl, obětován první den po sobotě, představuje nám obrazně Pána Ježíše v Jeho vzkříšení (3. M. 23,9–14). On je „prvotinami zesnulých“, prvotinami nové žně, kníže králů země (Zj. 1,5). Ano, On je Beránek, který **stojí** a stát bude na věky (Zj. 5,6). Lev z Judy zvítězil na Golgotě. Proto mu dal Bůh všelikou moc na nebi i na zemi a každé koleno bude před Ním klekat a každý jazyk bude vyznávat, že On je Pánem (Filip. 2,9–16). Přijde čas, kdy On bude kralovat jako Pán a Král a na celé zemi bude uznán (Iz. 32,1; 11,10–16). I pro Jeho pozemský lid smlouvy se potom naplní, co je psáno v Žalmu 45,2, 110,3, Pís. 6,12 a na jiných místech. Vírou vidíme a užíváme již dnes těchto předivných věcí (Žid. 2,9).

Ve druhém snu jde **o nebe**. Na zemi zavržený Mesiáš a Král židovský – Syn Boží – zaujme podle Žalmu 110 své místo na pravici Boží v nebesích, ano je nade všechna nebesa vyvýšen a slávou a ctí korunován.

Slunce, měsíc a hvězdy se sklánějí před Josefem. Jsou obrazem nebeských

vykoupených, kteří spolu se zástupy andělů se všechny klaní oslavenému Pánu. Později na zemi zřízené království, o kterém je řeč v prvním snu, je v nejužším spojení s nebem. Mesiánské království, které krátce nazýváme tisíciletým, bude řízeno shora, shora spravováno a žehnáno. V tomto království je zemská a pozemská sláva, ale vše bude v líbezném, předivném a dokonalé harmonii. Tak bude i v novém nebi a nové zemi podle Zj. 21,1–8 různá sláva. „*A jsou těla nebeská a jsou těla zemská, ale jiná jest sláva nebeských a jiná zemských*“ (1. Kor. 15,40). Vše však bude ctít Syna (Jan 5,23). To je hlavní myšlenka obou snů.

Toto předivné místo se vši slávou si Pán Ježíš získal. Všechna pozemská i nebeská sláva bude náležet Jemu, neboť On si ji získal na cestě nehlubšího utrpení, nejpokornějšího ponížení a poslušností až do smrti, a to smrti kříže. „*Z práce duše své uzří užitek, jímž nasycen bude*“ (Iz. 53,11). „*Přijda s plésáním, snášeti bude snopy své*“ (Žalm 126,6).

V prvním snu snad spíš vidíme Kristovo zavržení jako Mesiáše a Krále, v druhém se nám představuje spíše Jeho zavržení jako Božího Syna, čehož se účastní národy. Podle toho má také Pán Ježíš nyní své nebeské místo, ale také moc nad všelikým tělem. Je v nebi oslaven (viz Jan 17,1–5).

Obojí je v úzkém vzájemném spojení, a nedá se od sebe oddělit. Vzpomeňme si na proměnění Páně na hoře (Mat. 17,1–8).

Na konci své pozemské dráhy, když nadarmo kázal, pracoval a marně svou sílu strávil (Iz. 49,4–6) a kříž již vrhal své stíny na Jeho cestu, mluví o své smrti a o svém vzkříšení i o svém posazení na pravici moci Boží, zároveň také o svém příchodu s nebeskými oblaky (Marek 14,62, Luk. 22,69). Tak i slova, která Pán vyslovil v posledních dnech a hodinách svého pobytu na této zemi, zdůrazňují spíše Jeho nebeské vztahy k Otci, jak to nacházíme zvláště v Janově Evangelii (Jan 13). V kap. 17 Pán zároveň opouští zem a zaujímá své místo v nebi. To vše vidíme předobrazeno v Josefových snech.

Odpověď Josefových bratrů, jakož i jejich nepřátelské smýšlení jsou v obou snech tytéž a ukazují nám obraz přirozeného, neznovuzrozeného člověka, v nevěře a nepřátelství vůči Kristu a to jak se strany Židů, tak i národů (pohanů).

Ani Jákob, Josefův otec, nedokázal se v oné hodině povznést na výši Božích myšlenek, které Josef sděluje v druhém snu. S výčitkou mu dává nelibou odpověď: „*Jakýž je to sen, kterýž jsi měl? Zdaliž přijdeme, já a matka tvá i bratří tvoji, abychom se klaněli před tebou až k zemi?*“ (1. M. 37,10). Ano,

Jákob se ukázal neschopným pochopit Boží myšlenky o Josefovi. Totéž vidíme u rodičů Pána Ježíše, kteří vyjádřili svou nelibost: „Synu, co jsi nám to učinil?“ (Luk. 2,48–50).

Josef svému otci neodporoval a to bylo u něho zcela na místě. Ale Pán Ježíš upozornil rodiče na to, že pro Něho je ještě vyšší, a to nebeské spojení s Jeho Otcem. Dále však stojí: „*I šel s nimi a přišel do Nazareta a byl poddán jim.*“

Přece však cítí Jákob v tomto okamžiku jinak než jeho nevěřící synové, Josefovi bratři, neboť o nich čteme: „*Záviděli mu bratří jeho*“, o Jákobovi však: „*Otec jeho ostříhal slovo*“ (dle pův. 1. M. 37,11). Stejně čteme o matce Pána Ježíše: „*Zachovávala všechna slova ta v srdci svém*“ (Luk 2,51).

Tak i učedníci nemohli se pozvednout k myšlenkám Páně, mysleli a čekali jen na pozemské rozvinutí moci Páně. Stejně tomu bylo i u Jákoba. Všechna jejich jména však byla zapsána v nebesích a i když vše neslo pečeť slabosti, přece milovali Pána, následovali Ho, sloužili Mu a osvědčovali, že On je Syn Boží, Král izraelský. Nacházíme tedy v 1. M. 37,1–11 v předobrazu čtvru Kristovou slávu:

- Josef jako **pastýř** mezi bratry
- Josef jako **milovaný syn**
- Josef jako **Král** uprostřed svých bratrů
- Josef **oslaven a povýšen**, ctí a slávou korunován.

Josef – předobraz trpícího Krista

1. M. 37,12–24

Dosud nám Duch Svatý ve stručných rysech na předobrazu Josefa ukázal cestu Pána Ježíše mezi Jeho lidem, jakož i Jeho zavržení Jeho bratry podle těla, Židy, potom Jeho smrt, vzkříšení a oslavení. Od verše 12. nacházíme spíše osobní Josefovou cestu a předobrazně osobní utrpení, která měla přijít na Krista, než byl přijat vzhůru do slávy. Ve všech čtyřech evangeliích poznáváme Jeho cestu k Jeho bratrům. Jeho hluboká utrpení a Jeho smrt, potom však i slávu za tím.

Jákovovi synové pásli stádo v Sichem. Tam zahrabal Jákob své modly a očistil svůj dům (1. M. 35,1–5). Právě tak po návratu z babylonského zajetí zmizela modloslužba ze země. Mesiáš byl očekáván věřícími (srov. Mal. 3 a 4, Mat. 1–4, Luk. 1–3). Nyní poslal Jákob Josefa do Sichem, aby se poptal, jak se mají jeho bratři a dobytek. Krásná odpověď zní: „*Aj, já!*“ Ačkoli Josefovi byl znám stav srdce jeho bratrů, byl přece připraven poslechnout svého otce a vykonat jeho rozkaz. Tak i Pán Ježíš začal svou veřejnou dráhu s vědomím a v poznání toho, jaké přijetí mu připraví Jeho lid podle těla: po povrchním „*Hosanna Synu Davidovu!*“ následovalo strašné „*Ukřižuj, ukřižuj Ho!*“

17. Žalm nám stručně líčí cestu Pána Ježíše jako poslušného, závislého člověka. Prorocky mluví tento žalm o Jeho smrti, Jeho vzkříšení a veliké za tím slávě. To vše bylo před očima Páně, když byl na této zemi. Jákob poslal z lásky a péče o své syny to nejlepší co měl, Josefa, svého milovaného syna. Josef jde s láskyplným srdcem, neboť láska nepomýšlí na zlo. Nové naděje naplnily otce i syna (Marek 12,6). Jákob poslal Josefa z údolí Hebron. Hebron je místo smrti i vzkříšení. Tam pochoval Abraham Sáru a mohl se s pohledem na vzkříšení odvrátit od své mrtvé (1. M. 23). V Hebronu se také David stal králem nad celým Izraelem (2. Sam. 5,1–3). Pán Ježíš mluvil ke svým učedníkům o své smrti a o svém vzkříšení, jakoby zároveň stál v údolí Hebron.

Josef nemohl svému otci přinést žádnou odpověď. Avšak po předivné odpovědi, kterou Pán Ježíš přinesl svému Bohu a Otci, přijde i den, kdy On s pohledem na Izraele přinese odpověď svým bratrům podle těla před celým světem. Přinese svému izraelskému lidu blahobyt a plné požehnání v souladu s Otcovými zaslíbeními i podle žádostí svého milujícího srdce. Josef však své bratry nenašel. Bez jakéhokoli spojení s otcem i s Josefem se vydali na cestu, nestarajíce se o rodinné vztahy. Josef se mohl vrátit, ale jeho otec

čekal na jeho odpověď a tak bloudil, hledaje své bratry. Pán Ježíš ovšem nebloudil, Jemu bylo vše známo. Na otázku jakéhosi muže „*Čeho hledáš?*“ následuje krásná Josefova odpověď: „*Bratři svých hledám, pověz mi, prosím, kde pasou!*“ Na to mu muž sděluje, že jeho bratři se vydali na cestu do Dotain. Láska pudila Josefa, aby vyhledal své bratry v Dotain a našel je v Dotain. Láska a poslušnost byla pohnutkou jeho konání.

Dotain leželo na velké obchodní silnici, která vedla ze Sýrie přes Kanaán do Egypta a existovala ještě v době Pána Ježíše. Tam ochránil Bůh svého služebníka Elizea před jeho nepřáteli (2. Král. 6,13). Dotain Pána Ježíše bylo na konci Jeho pozemské pouti. Marně se namáhal o svůj lid, „*marně sílu svou strávil*“ (Iz. 49,4). Dotain leželo na konci Jeho poslední cesty do Jeruzaléma.

Vůdcové židovského lidu se usnesli, jak nám evangelia sdělují, na Kristově smrti, když On byl v čase velikonoční slavnosti v Jeruzalémě. Aby se však vyhnuli obávanému povstání, měl být tento úmysl proveden až po slavnosti (Mat. 26,3–5). Ale podle Boží vůle a rady i podle slov Pána Ježíše samého měl být Pán Ježíš vydán a ukřižován před svátkem a tak se také stalo (Mat. 26,1-2,18; Jan 13,1).

Josef nevěděl, co ho v Dotain potká, avšak o Pánu Ježíši čteme, že se na tom ustavil, aby šel do Jeruzaléma, v souhlasu s tím, co je řečeno u Izaiáše 50,5–6, kde je řeč o utrpení Pána Ježíše ze strany lidí. Pán opětovně mluvil se svými učedníky o tomto utrpení, jakož i o své smrti a o svém vzkříšení.

Pán Ježíš uskutečnil plně a cele Josefovo slovo: „*Hledám své bratři.*“ Hledal ztracené ovce z izraelského domu. Pro Něho nebyla cesta zpět, neboť jen tak mohla být naplněna Písma a mohl se uskutečnit Josefův obraz. Ve večeradle řekl Pán Jidášovi, když tento vzal z Jeho ruky sousto skývy chleba: „*Co činíš, čiň spěšně*“ (Jan 13,26–30). „*Což nemám píti kalicha, který mi dal Otec?*“ (Jan 18,11) „*Kterakž by se pak naplnila Písma, svědčící, že tak musí býti?*“ (Mat. 26,54).

Když Josefovi bratři viděli nepohodlného a nenáviděného bratra, řekli si: „*Ej, mistr snů teď jde! Nyní tedy pojďte a zabijme jej a uvržme do některé cisterny a díme: Zvěř lítá sežrala jej, i uzmíme, nač jemu vyjdou snové jeho.*“ Tak i v Jeruzalémě, na dvoře nejvyššího kněze Kaifáše, uvažovali spolu vůdcové lidu a radili se, jak by Pána Ježíše Istivě jali a zabili (Mat. 26,3–4). V podivuhodném podobenství o hospodáři, který měl „*ještě jediného syna milého*“, který byl od jeho služebníků zabit, svědčí Pán předem o své cestě utrpení a smrti (Mat. 21,33–41). „*Pojďte, zabijme Její!*“ – to byla odpověď člověka na

poslání „milého Syna“.

Tak, jako v Dotain byla jáma, do které chtěli uvrhnout Josefa, byl i na Golgotě připraven hrob – skalní rozsedlina nebo jáma, jak čteme u Izajáše 53,9: „A určili Mu hrob u bezbožných, avšak u bohatého byl ve své smrti“ (dle pův.).

Tu se však pohnulo Rubenovo svědomí a chtěl zachránit Josefa. Tak i při smrti Pána Ježíše se mnozí bili v prsa, ač před tím volali „ukřižuj!“

Ruben jako prvorozený měl větší odpovědnost, neměl také dávat radu, jako byla tato: „Vrzte jej do této cisterny, která jest na poušti.“ Ovšem, on ho chtěl z jejich ruky vysvobodit, aby jej mohl opět přivést k otci, avšak již se dal příliš daleko zavést do zla, a nyní mu chyběla síla k rozhodnutí. Byla to špatná a zlá rada, vrhnout Josefa do cisterny, a Ruben měl na ní účast. Svlékli Josefovi jeho sukni proměnných barev. Dvakrát se jmenuje tato sukně (v. 23). Tak i u Jana 19,23 pod křížem se dvakrát jmenuje sukně Pána Ježíše. Celkem v kapitole 37. je sedmkrát zmínka o „sukni“, což jistě není náhodou. K tomu se ještě vrátíme.

Josef ještě neměl umřít. Svlčení sukně a uvržení Josefa do cisterny nám však v předobraze představuje smrt a hrob Pána Ježíše. Jak asi Josef ve strachu své duše volal, jak čteme v Žalmu 40,1–2 prorocky o Kristu, kde se také mluví o „cisterně zkázy, blátě bahnivém“ (dle pův.), odkud Ho Bůh zachránil a vyvedl.

Právě tak čteme v žalmu 22 o psech, kteří Pána Ježíše obskočili, o rotě zlostníků, která Ho oblehla. A v Žalmu 69,21: „Očekával jsem, by kdo politoval, ale žádného nebylo, by kdo potěšiti chtěli, ale nedočkal jsem.“ – A opět: „Pohřížen jsem v hlubokém bahně, v němž dna není... Ustal jsem, volaje.“

Jak asi Josefovi bylo, když se naň jeho bratři vrhli jako divá zvěř! Úpěnlivě je prosil o smilování, jak je řečeno i v 1. M. 42,21, a jako věřící muž nepochybně volal i k Bohu.

Hřích, kterého se Josefovi bratři dopustili, byl nesmazatelně vryt do jejich svědomí, jak později uvidíme. Tak i věřící izraelský ostatek hluboce pocítí, že je vinen zavržením svého Mesiáše.

Josef neměl moci, aby se zachránil. Pán Ježíš by však mohl prosit o víc než dvanáct houfů andělů. Neučinil to však, neboť pouhé Jeho slovo „Já jsem“ srazilo Jeho protivníky k zemi (Jan 18,6). Jaká tajemství! On, čistý, svatý, nevinný, který měl všelikou moc na nebi i na zemi, byl vydán v ruce nečistých, hříšných lidí, kteří s Ním učinili, co chtěli. Tak hluboce se ponížil Stvořitel

před svým stvořením. Jak je to vše nepochopitelné! Nezbyvá nám, než se s velebením vrhnout k Jeho nohám, k nohám Toho, který nás takto miloval. *„Kterýž zamiloval nás, a umyl nás od hříchu našich krví svou, a učinil nás krále a kněží Bohu a Otci svému, Jemu buď sláva a moc na věky věků! Amen!“* (Zj. 1,5.6)

Josefovi bratři

1. M. 37,25–30

„I usadili se, aby jedli chléb. A pozdvihše očí svých, uzřeli, a aj, množství Izmaelitských přicházejících z Galád, kteřížto na velbloudích svých nesli vonné věci a kadidlo a mirru, aby jdouce, donesli do Egypta“ (1. M. 37,25). V hluboké úzkosti a strachu ležel Josef ve tmavé jámě. Nikdo se netrápil ani nestaral o „*potření Josefovo*“ (Amos 6,6). „*Usadili se, aby jedli chléb.*“ Právě tak jednali Židé v den zavržení a ukřižování svého Mesiáše. Nikdo nepocítil Jeho hluboké ponížení a utrpení. Střežili se vstoupit do radného domu, aby se neposkvrnili a mohli jíst velikonoční oběť (Jan 18,28). Na Golgotě se naplnilo slovo: „*Doufali v Boha, nechať Ho vysvobodí, jestliže se Mu v Něm zalíbilo, neboť pravil Syn Boží jsem!*“ (Žalm 22,7–9 a Mat. 27,43). Když jejich Mesiáš a Král visel na kříži, šli Židé k Pilátovi a prosili ho, ježto byla blízko sobota, aby hnáty ukřižovaných byly zlámány a jejich těla sňata, neboť zákon toto předpisoval (5. M. 21,23; Jan 19,31). Ale Bůh nepřipustil zlámání kostí Pána Ježíše (Jan 19,33–37). Dílo bylo dokonáno, smrt nastala.

„A byl den připravování a sobota se začínala“ (Luk. 23,54). Mesiáš ležel v hrobě. Jaký to den připravování, plný událostí, a jaká velikonoční sobota! V Jeruzalémě jedli beránka podle předpisu, přece však to byla **velikonoc Židovská**. Bůh s tím neměl nic společného. „*A byla noc*“, noc v Jidášově srdci, noc v celém židovském lidu. Jen malý hlouček skutečných věřících truchlil a plakal (Marek 16,10).

Kámen urážky, skála pohoršení byla odklizena z cesty. Vše se spiklo proti Kristu a všichni byli v tom jednomyslní, dokonce i Pilát s Herodem se spřátelili. Velekněží, zákoníci a farizeové byli opět ve vážnosti mezi lidem. Onen Nazarejský, jehož slova a učení lid dříve poslouchal, jim přece často řekl mnoho nepřijemného a vyslovil nad nimi své vážné „*běda*“. Bylo ticho v ulicích Jeruzaléma, žádný zástup už neběžel za Ním. Všechny sváry, hádky, boje a nepokoje pro a proti **Jednomu** přestaly, nastal klid a pokoj a nebyly již obavy z nějakého povstání (Mat. 26,5). On si dovolil je poučovat a také se jich nikdy neptal, zda smí učit v chrámě (Mat. 21,23). To vše teď přestalo. Teď mohli zase farizeové a ostatní nerušeně zaujímat své postavení. On teď už nebude vyhánět dobytek z chrámu ani převracet stoly penězoměnců a rozsypávat jejich peníze. „*Jest užitečné nám, aby jeden člověk umřel za lid a ne aby všechen tento národ zahynul.*“ Takové a podobné myšlenky v jejich nitru uklidňovaly žalující svědomí.

Ačkoliv se to, co se stalo v Jeruzalémě, poněkud vymykalo z rámce toho, co je nám předobrazně vyprávěno v 1. M. 37, je přece jen třeba upozornit na onen čas v Jeruzalémě, neboť ona nemnohá sdělení ve spojení s Josefem poukazují na pozdější stav Židů.

Pravé slunce života a světla nebylo již mezi nimi. Byla noc v Jeruzalémě, třebaže svátek ještě pokračoval. Noc v srdcích a svědomích všech těch, kteří se vyhnuli Jeho milostnému volání. Zároveň však byl v Jeruzalémě i na jiných místech, dokonce i v Samaří, malý počet skutečných věřících, malé stáde, malý zbytek v lidu, jejichž jména byla napsána v nebesích. Z nich nikdo nesohlasil se zlou radou a zlým činem (Luk. 23,50.51). Ano, oni plakali a truchlili, když se Bohu nepřátelský svět radoval. Třebaže to byli slabí učedníci a učednice, měli k sobě navzájem srdečnou lásku. Kam by měli jít a ke komu se obrátit? Slyšeli od Pána slova života a spatřovali Jeho slávu. Mluvil k nim podivuhodná slova o otcovském domě, o Jeho návratu a o příchodu Ducha Svatého. Ano, jen jim se Pán zjevil v den vzkříšení a ukázal jim své probodené ruce a svůj otevřený bok. A učedníci se radovali, vidouce Pána. Jejich radost byla tím větší, že krátce předtím zjistili, že hrob byl prázdný.

Jak hrozně působila lež, jak u Josefových bratrů, tak i v den vzkříšení v Jeruzalémě u vůdců lidu! Dali vojákům dost peněz, aby rozšířili lež, že učedníci ukradli a odnesli tělo Páně (Mat. 28,11–15)!

Avšak když Pán odevzdal svého Ducha, byla Boží mocí od shora dolů na dva kusy roztržena opona oddělující svatyni od svatyně svatých. To se stalo v den připravování před velikonočí, okolo deváté hodiny. Žádná lež a žádné zastírání nemohly zrušit tuto skutečnost. I ono veliké zemětřesení – země se třásla a skály pukaly – bylo bez účinku a židovský lid slavil svou velikonoč, jako by se nic nestalo (Mat. 27,51; 28,2).

„A pozdvihše oči svých, uzřeli, a aj, množství Izmaelitských přicházejících z Galád“ (1. M. 37,25). Galád znamená „hora svědectví“. Zde v přítomnosti Abrahamových a Izmaelových synů se uskutečnilo prodání Josefa. *„Neboť se to nedálo pokoutně“*, praví Pavel o utrpeních a vzkříšení Kristově. V oněch dnech bylo v Jeruzalémě přítomno velké množství lidí zblízka i z dále. Ve třech jazycích byl sestaven nápis na kříži, aby jej všichni mohli číst a jemu rozumět. Josef byl kupcům prodán za 20 stříbrných jako otrok. Pán Ježíš, protože byl starší než Josef, byl oceněn na 30 stříbrných, kterážto částka byla již dávno před tím předpověděna od proroka Zachariáše (Zach. 11,12–13, Mat. 27,9–10).

Jako Juda pokrytecky mluvil o „*našem bratru*“ – „*tělo naše jest*“ – jeden ze dvanácti Jákobových synů – tak pokrytecky se hrozným způsobem zachoval jiný Juda, také jeden ze dvanácti, kteří byli okolo Pána a zradil Pána Ježíše za cenu 30 stříbrných polibkem (Mk. 14,44–45). Pokrytec a zrádce Ho nazývá dokonce „*Mistře, mistře*“! V obou případech byla cena předem stanovena a ujednána, peníze rozhodovaly. Bylo za ně koupeno hrnčířovo pole – i to bylo předem prorokováno (Zach. 11,12–13).

Jako Ruben nebyl přítomen při tom hrozném ději, tak i deset izraelských pokolení nebylo již v zemi za času Pána Ježíše. Podobně jako Juda řekl „*nevztahujme na něj rukou svých*“, tak slyšíme slova vůdců Judy k Pilátovi: „*Nám nesluší zabítí žádného*“ (Jan 18,31.32). Pán Ježíš již předem jasně předpověděl, že bude vydán pohanům, tak jako Josef byl vydán Izmaelitským.

Podobně jako Ruben roztrhl svůj šat, roztrhl své roucho i nejvyšší kněz (Mat. 26,65). Ruben zvolal: „*Pacholete není a já kam se mám podíti?*“ (1. M. 37, 29–30) Mesiáš je mrtev a leží v hrobě a kam má nyní jít lid?

Ano, pacholete – snad tím naznačil Ruben Josefovou nevinnost – není; Ruben měl dříve zakročit, teď již bylo pozdě. Tak to bylo i s židovským národem. Zavrhli svého zaslíbeného a přišedšího Mesiáše, milovaného Božího Syna zabili a vyvrhli z vinice (Mk. 12,6–12). Teď zbýval už jen soud – než Bůh v pozdějších dnech opět postaví svému pozemskému lidu smlouvy tutéž Osobu před jeho již osvětlené oči.

Zatím je Izrael, vyhnaný ze země, pod soudem a je pro všechny národy kletbou (srov. Jer. 24,9; 5. M. 28,64–67, Zach. 8,13a). Přijde však čas, kdy Bůh vážným způsobem Izraele očistí a tak jej uvede zpět do země otců. Dnes se ještě cítí Izrael dobře mezi národy a touha po návratu do zaslíbené země je ještě slabá. Bůh bude muset použít ještě mnohé prostředky, než se Izrael podřídí Boží vůli a poslechne Ho. Stát Izrael je sice již zřízen, ale je to teprve malý počátek, který však přesto ukazuje, jak se vše připravuje na splnění daných zaslíbení.

Hoch Josef žil, žil ovšem mimo zemi Kanaán. Avšak jaké to štěstí pro jeho bratry a pro celý dům, jeho otce vzhledem k budoucnosti! Pro nás žije Pán Ježíš tam nahoře a každý věřící může říci: „*Tam žije pro mne.*“ Tam je u svého Otce, aby za nás orodoval, abychom ve všech zkouškách a pokušeních obstáli. On je veliký, slitovný nejvyšší kněz svého lidu (Žid. 2,9–18). Jaká milost, že to víme skrze Jeho Slovo a Jeho Svatého Ducha!

Josef byl jako otrok bez vůle odveden do Egypta. Neslyšíme od něho žádné zpěčování, žádné vzpírání, žádný nářek, třebaže s ním bylo nakládáno tvrdě a bezcitně. A o našem Pánu čteme: „*Trpěv, nehrozil, ale poroučel Tomu, kterýž spravedlivě soudí*“ (1. Petr. 2,23). Stejně mluví Duch svatý skrze Slovo Boží o Pánu Ježíši vzhledem k Jeho utrpení, ať ze strany lidí nebo ze strany Boží (Iz. 53, Žalm 22).

Josef přišel do Egypta jako i náš Pán ve svém dětství (Mat. 2,13). Později šel za ním do Egypta celý Jákobův dům, protože podle Božího Slova mělo Abrahamovo potomstvo přebývat jako cizinci v cizí zemi 400 let (1. M. 15,13.14; Skut. 7,6). Potom měli vyjít s velikým zbožím. To vše se, jak čteme v 2. M. 12, naplnilo. Pán poslal Josefa před nimi – v tom všem byla Boží ruka.

Boží předpověď se splnila: Izrael se stal cizincem v cizí zemi a Josef byl vydán do rukou pohanů – předobraz Pána Ježíše.

Přes všechnu jeho věrnost a lásku tu byl pro Josefa tak bolestný výsledek. Vše bylo před ním v temnotě – jaká těžká zkouška!

Pokoušení, zkoušky, dopuštění, často bolestná, jsou i v životě každého věřícího. Zprvu se nám zdá být vše nepochopitelné a nesrozumitelné, avšak víme i to, že v moudré a milující ruce Páně je vše dobře uváženo a Bůh nepřipouští nic, co by před tím nebyl uvážil (Iz. 55,8, Žalm 77,19–20, 1. Petr. 1,6–9). Dříve nebo později přijde čas, kdy s jásáním řekneme: všechny Jeho cesty jsou pravé.

Jaká milost, že věřící tedy ví, že je ve spojení se svým Bohem a Otcem a Jemu může a smí vše poručit. Bůh vše dobře spraví! Josefův příběh nám dává množství praktických poučení, která ve všech dobách mohou být zkoušeným Božím dítkám k povzbuzení a požehnání.

Jákobův smutek a bol

1. M. 37,31–36

Duch Svatý nám ukázal v Josefovi předivný a úchvatný obraz Pána Ježíše, našeho Spasitele; vše je tu milé a bez chyby, jak nám ukazuje zápalná a suchá oběť „*u vůni spokojující Hospodina*“ (3. M. 1 a 2). Nyní přicházejí jiná sdělení v souvislosti s Josefem, obrazem Pána Ježíše.

Nejprve se provinilí Josefovi bratři uchylují ke lži, aby skryli své obtížené svědomí před svým otcem Jákobem a také aby ukázali svůj zájem o Josefa i o otce. Zabili kozelce, Josefovu sukni, kterou si ponechali, smočili v krvi a po poslu poslali Jákobovi. Vzkázali mu – jaký to výsměch – „*Tuto jsme našli, pohled nyní, jestli to sukně syna tvého či není!*“ Žádná zmínka o „*našem bratru*“ Josefovi, jen o „*tvém synu*“, kterému jsi dával přednost, jehož jsi miloval víc než všechny ostatní své syny. „*Jazyky svými lživě mluvili,... jed lýtých hadů je pode rty jejich;*“ „*...kteříž myslí zlé v srdci a na každý den sbírají se k válce... Vůdce těch, jenž obklíčují mne, nátisk rtů jejich ať přikryje... Člověk utrhač nebude upevněn v zemi a muž ukrutný zlostí polapen jsa padne...*“ (Žalm 140,3.4.10.12; Řím. 3,13)

Není zde cit ani slitování; podobně čteme o Kainovi, když zabil svého bratra: Zdaliž jsem strážcem bratra svého? Vyčítá Bohu: Dal jsi Abelově oběti přednost přede mnou, mohls ho ochránit, když je to Tvůj přítel. Tytéž myšlenky jsou ve lživých slovech Jákobových synů.

Jákob odpověděl hluboce pohnut a dojat: „*Sukně syna mého jest, zvěř lita sežrala jej, konečně roztrhán jest Josef /tj. naprosto, docela/*“ (1. M. 37,33).

Jak by také mohl Jákob jinak myslet a usuzovat? Nemohl přece stavět své syny na jednu úroveň a bratrovrahem Kainem nebo s krví poskvrněným Lámechem v kapitole, která začíná bratrovrahem a končí dvojnásobným vrahem (1. M. 4).

Jak mnozí rodiče se dočkali smutného výsledku na svých dětech, podobně jako první rodiče nebo jako tento Jákob! Jak mnohá Jobova zvěst otřásajícího obsahu musela být slyšena, často ve spojení se lží a podvodem; čímž duše byla hluboce zraněna, což bylo zprvu považováno za tak hrozné a ďábelské, že na to nebylo lze ani myslet – jak tomu bylo i zde u Jákoba.

Jákob se sklání pod mocnou Boží ruku (1. Petr. 5,6). Nenacházíme tu žádné reptání proti Bohu; roztrhl své roucho, což je výrazem nejhlubší bolesti a obléká si žíněné roucho. Truchlil a rmoutil se pro svého syna mnoho dní,

neboť v něm mnoho ztratil. Všechny jeho naděje a očekávání týkající se Josefa, syna jeho stáří, se zdánlivě rozplynuly v nic, musil je pohřbít. Jaká velká zkouška víry pro starého poutníka a přichozího!

Obraz je ještě smutnější a hroznější, když se nám líčí další chování Jákobových synů. Snad není v Božím Slově žádný tak hluboce smutný, ano, dábel-ský rodinný výjev jako tento zde. Míra jejich hříchů a zloby, lži a podvodu byla vpravdě naplněna. My krátkozrací lidé bychom se mohli ptát: Jak na to jejich jednání vůči otci se mohl Bůh tak klidně dívat?

Místo toho, aby poslechli hlasu žalujícího svědomí, umluvili se navštívit otce a potěšit ho. Přišly i Jákobovy dcery, a protože nebyly, pokud nám to Slovo Boží sděluje, obtíženy spoluvinou, máme za to, že měly ve svém ženském citu skutečně upřímnou touhu otce potěšit. Máme zde tedy deset Jákobových synů, kteří učinili míru svých hříchů ještě plnější, než byla. Jaká byla jejich slova útěchy ve spojení s domněle nalezeným zkrvaveným rouchem, o tom nám Boží Slovo nepraví nic. Bůh prohlédá nepochopitelné hloubky lidské zkaženosti a nechce je vystavit veřejně na odiv, jako my lidé, a jak to zvláště noviny s oblibou činí. Bůh sám zpytuje srdce i ledví a víme, že člověk, i věřící, je schopen všeho a že jedině milost nás může ochránit.

Ruben, který předtím ukázal ještě jakýsi cit a svědomí činné ve prospěch Josefa, je nyní mezi nimi jako nejstarší a nejodpovědnější a i jeho svědomí, podobně jako jejich, je „*cejchováno*“ (tj. jako žhavým železem učiněno necitlivým, 1. Tim. 4,2). Jákob se ale nedal potěšit. Cítil, že to nebyla ta pravá útěcha. Nebylo žádné duchovní obecenství mezi věřícím Jákobem a jeho nevěřícími syny, jejichž srdce a svědomí byla tak těžce obtížena. Bůh si je nemohl použít jako těšitelů, neboť jaké obecenství světla s temností?

Neslyšíme už nic o zbožném Rubenovi (1. M. 37,22.29.30) ani o Judovi (v. 26). Lampy obou vyhasly, byly bez oleje. Jákob byl hluchý k jejich útěchám. Má-li si Bůh někoho použít jako těšitele, pak musí být vše pravé a pravdivé. Není třeba ani mnoho řečí ani velkých okolků. Pán Ježíš před branami Nainu řekl k oné smutné, útěchy potřebující ženě jen: „*Neplač!*“ Ale předtím čteme, že byl Pán Ježíš vnitřně pohnut. Právě tak On těší všechny své truchlící učedníky a učednice v den vzkříšení. Těší i nás, jak to potřebujeme, dnes i zítra.

V Jákobově duši nastala noc vzhledem ke všem nadějím a očekáváním týkajícím se Josefa. Řekl: „*V zármutku sestoupím za synem svým do šeuolu. A plakal ho otec jeho*“. (1. M. 37,35 dle pův.) Nestojí tu „*jejich otec*“!

Tak také izraelský národ zůstane bez potěchy ve tmě a svou cestou ve tmě půjde, až se objeví Pán Ježíš, jehož je Josef tak krásným předobrazem. Potom bude odňato zastření s jejich očí a srdcí. Potom bude opět světlo a dny smutku skončí. Bůh potěší svůj lid (2. Kor. 3,16, Iz. 60,1–14,20, 66,13). Přede vším se však bude radovat Král a Mesiáš. „*Radovat se bude z tebe veselím,... plésati bude nad tebou s prozpěvováním*“ (Sofon. 3,17, Iz. 53,11–12). Tak i On ve dnech svého zavržení těšil truchlící.

„*Zvěř lítá sežrala jej, konečně roztrhán jest Josef*“ (1. M. 37,33). To jsou obrazy Satanovy moci, rozsápávajícího a řvoucího lva (Žalm 22,14). Dále praví Duch Svatý vzhledem na Krista: „*Psi obskočili Mne..., obkličují mne býkové mnozí, silní z Bázan obstupují Mne..., rota zlostníků oblehla mne..., vychvať... z moci psů jedinkou mou..., zachovej mne od úst lva*“ (Žalm 22,13.17.21.22). Jákob stojí pod mocným dojmem skutečnosti, že Satan má moc smrti. Jaké pronikavé poukazy na Kristovo utrpení a smrt! A co vyslovuje Jákob, to by mělo naplňovat i naše duše!

Ke zkrvavenému Josefovu šatu třeba poznamenat, že Bůh neustane, pokud neukáže celému světu, kdo byl ten, který visel na kříži. Kdo to tam visel? Či to bylo roucho? Kristus se ukazuje ve Zjevení oděný rouchem smočeným v krvi a Jeho Jméno je Slovo Boží (Zjev. 19,13 dle pův.).

Ale stejně jako Josef nezůstal v jámě, tak ani Pán Ježíš nezůstal v hrobě. Bůh Ho provždy zachránil z moci býků. Oslavil svého milého Syna a posadil Ho na své pravici, jak to v předobraze vidíme i u Josefa. Bůh připravil pro Josefa trůn. Lži Josefových bratrů končí 37. kapitola 1. knihy Mojžíšovy. Tak i líčení zavržení Krista v Matoušově evangeliu 28,12–15 končí tím, že Jeho vzkříšení je považováno za lež. Na této lži dodnes Židé lpějí. Nikdo je nepřesvědčí, že Pán Ježíš je skutečně jejich Král a Mesiáš a že žije, jak to Písmo předpovědělo a Josefův příběh jasně a zřetelně představuje. Jejich nenávist a zloba jsou stále tytéž, jejich nevyzpytatelný odpor vůči Kristu trvá nadále. Jak pravdivá jsou slova Páně: „*totož je ta vaše hodina a moc temnosti*“ (Luk. 22,53). Přece však mnozí ze Židů také uvěřili v Ježíše Krista, třebaže museli pro Jeho jméno i mnoho vytrpět. I Saul z Tarsu byl jeden z nich, plný žhoucí nenávisti proti tomuto Jménu, ale později neměl nikdo tak vřelou lásku k Pánu Ježíši jako apoštol Pavel.

Josef byl v Egyptě prodán Putifarovi, to byla Boží cesta. Bůh se díval na Josefa, neboť On „*neodvrací od spravedlivého očí svých*“ (Job 36,7). I když se vše zdá někdy nepochopitelné, je to On, kdo dosazuje krále na trůny, kdo vše řídí a působí. Tak i věřící může svému Bohu a Otci bezvýhradně věřit, On

vše dobře spraví a zachová nás i naše dědictví. On odměňuje věrnost, oddanost a Boží bázeň. Josefův příběh to zřetelně a jasně ukazuje. Než skončíme své úvahy o této poučné kapitole, chceme ještě podat její všeobecný přehled, zvláště pokud jde o její prorocký význam:

- Verš 1. První Kristův příchod a Jeho zavržení.
- Verš 2. Dějiny Izraele jsou v rukou Mesiáše, Ježíše Krista. Josef, svědek pravdy, je pastýřem uprostřed Izraele.
- Verš 3. Otec vydává svědectví, že Kristus je Jeho milý Syn.
- Verš 4. Čím déle působil Kristus v Izraeli, tím větší bylo nepřátelství.
- Verše 5–10. Boží myšlenky o Kristu v Písmech.
- Verš 11. I věřící se mýlí a nechápou Boží pravdu.
- Verše 12–24. Osobní cesta Pána Ježíše a Jeho konečné zavržení.
- Verš 25. Zatímco Pán Ježíš leží v hrobě, slaví Židé velikonoce.
- Verše 26–28. Kristus je vydán národům, avšak uniká hrobu. On je Vzkříšený.
- Verš 30. Mesiáš je mrtev – co teď?
- Verš 31–33. Zatvrzení Izraele – duch lži.
- Verš 34. Jako Jákob truchlil pro svého syna Josefa, tak i věřící ve dnech zavržení Krista. Pán potěšoval učedníky, různě se jim zjevujíc.
- Verš 35. Jákob odloučen od svého syna Josefa odmítá útěchy svých synů. Noc a tma v Izraeli.
- Verš 36. Josef a později i izraelský národ přichází do Egypta, podobně jako i Pán Ježíš také přišel do Egypta.

V 37. kapitole 1. knihy Mojžíšovy máme tedy předobrazně shrnuto Alfa i Omega Pána Ježíše. Nebesa i země se točí jen okolo Něho, kol Jeho vznešeného, slavného Jména.

Pán po svém vzkříšení zjevoval učedníkům význam Písem, ale plné zjevení jim bylo dáno až po Letnicích. Podobně je to v Josefově příběhu. I Štěpán odkazoval na Písma. Srdce učedníků byla zarmoucena, když jim byl Pán vzat, ale jejich podílem se stala veliká radost skrze Toho, pro kterého truchlili. On sám mohl naplnit srdce všech, proto hořeli radostí a štěstím. Jaká radost pro samého Pána! (Iz. 43,11, Luk. 24,32)

Namáhání v těle

1. M. 38

V této kapitole nenacházíme Josefovo jméno. Byl mimo Kanaán, zemi zaslíbení. „*Světlo v temnostech svítí, ale tmy ho neobsáhly*“ (Jan 1,5).

V tomto oddíle nacházíme jednak Judu a jeho přestoupení, ale i Boží věrnost vzhledem k zaslíbenému potomku, „semeni“.

„*Stalo se pak v ten čas*“ (v. 1.), kdy Josef na radu svého bratra Judy byl prodán do Egypta, že Juda se svým zvláště obtíženým svědomím sestoupil od svých bratrů do Adulam a uhostil se u muže jménem Híra. S tímto mužem, který žil bez Boha, navázal Juda styk. Protože oba žili podle těla, činili si navzájem úsluhy jako přátelé (v. 20). Juda se již necítil dobře v blízkosti svého otce a svých bratrů, avšak zde u Híry, kde nikdo neznal jeho minulost a jeho okolnosti, upadlo snadněji v zapomenutí to, co se stalo (Žalm 139,7–12). Obchody a podobné věci mu nedávaly čas k přemýšlení a uvažování (v. 12). Všechno šlo podle přání a styk s Hírou byl příjemný. Že si Juda vzal za ženu Kananejku proti výslovnému, Božímu zákazu, je první jmenované zlo v této kapitole (viz 1. M. 24,3; 38,2). Jeho dům šel toutéž cestou a hřích a zlo byly nevyhnutelné následky. Avšak přes Judovu neposlušnost a svévoli se Boží uložení přece vyplnilo. Kristus, „semeno ženy,“ měl hadu rozdrtit hlavu a touto linií byl po Jákobovi Juda. Támar mu porodila Fáresa a Záru (Mat. 1,3). Nechtěl se v tyto temné dny stalo cokoli a ať člověk šel jakýmikoli cestami, Boží uložení je neodvolatelné a vyplní se přes všechnu námahu Satana, aby je zmařil. Kristovo jméno stojí a stálo před Božíma očima a tak to zůstane.

Možná i zde byl úmysl nepřítel zmařit Boží plán, ale nadarmo! Takovýto úmysl nepřítel vidíme i později, když se Atalia pokusila zahladit všechno královské símě. Totéž vidíme v knize Ester a ve vraždění dětí v Betlémě.

Tak se i nevěřící kritika samospravedlivých a Boha vzdálených lidí pokoušela tuto pro ně pohoršlivou kapitolu z Bible odstranit, ale pro věřícího čtenáře je tato kapitola bohatým zdrojem vzácných pravd, chápeme-li je duchovně, abychom pochopili Boží myšlenky a porozuměli jim.

Tak jako Juda na své zlé a nečisté cestě pozbyl svého pečetního prstenu, své šňůry (halže) a hole, tak i izraelský národ v důsledku svých hříchů pozbyl všeho a ztratil vše, zahrnuv svého Záchrance a Mesiáše. Jako národ není již pečetním prstenem na Boží ruce, šňůrou jeho dědictví. Mimo svou zemi bloudí bez síly a bez podpory, bez hole světem, vytržen ze svého dědictví a

zbaven Boha (Jer. 22,24–28).

Později vstoupí Izrael na půdě milosti v krvi Nové smlouvy opět ve spojení s Hospodinem, opět bude bydlet ve své zemi a bude ozdobnou korunou v Boží ruce (Iz. 62,3–5).

Verš 24. nám ukazuje Judu v náboženské horlivosti. Támar má být upálena, ale u Řím. 2,1 čteme: „*Tím, že jiného soudíš, sám sebe odsuzuješ, poněvadž totéž činíš ty, kterýž soudíš.*“ Podle později daného zákona musili v takovýchto případech cizoložstva oba zemřít a být ukamenováni, nikoli však upáleni. Judova horlivost byla z nepřítele a nikoli z Boha (srov. také 2. M. 2,11, 5. M. 24,7). Usvědčen Támarou ze své viny, musí Juda vyznat: „*Spravedlivější jest nežli já!*“ Ano, bylo tomu tak, Juda poznal svůj hřích. Zákon je přes-tounem ke Kristu (Gal. 3,24). Toto je první dobrý výrok o Judovi, je to poznání hříchu (Řím. 3,20). Juda ospravedlňuje Támar a vinu vztahuje na sebe. Ale při tom také zůstalo. K velikému upřímnému vyznání před Bohem a lidmi nedošlo. Neodvrátil se od svých zlých cest, neměl smysl ani zájem o ztracené dědictví.

Kapitola 38. končí vítězstvím. Fáres se narodil z Támar. „*Símě ženy*“ zůstává vítězem, všechny nitky Slova sbíhají se k Němu – ke Kristu. Tak je tomu i vzhledem k církvi a jejímu velikému úpadku – je potěšením vidět, že brány Hádu ji nepřemohou. Totéž máme u Baláka a Baláma, kteří chtěli zlořečit lidu a museli mu žehnat. Kristus bude vždy vítězem!

Josefovo pokušení

1. M. 39

Nacházíme-li v kapitole 37., že Kristus byl v předobrazu Josefa zavržen, ukazuje nám následující kapitola, že právě v důsledku tohoto zavržení se Bůh židovského národa vzdal a že tento lid bez citu a výčitek svědomí stojí nyní mimo půdu zaslíbení. Přerušil všechny své vztahy k Bohu a neprojevuje žádné potřeby ani zájem o ztracené dědictví. Jaká to zkáza!

V kap. 39. se opět vracíme k Josefovu příběhu, který pokračuje. Pohané procházejí zkouškami a jejich hříchy a nespravedlnosti jsou zjišťovány Josefem, ale národové docházejí skrze něho i požehnání.

V každém nyní následujícím oddílu je Josef hlavním předmětem, středem a zkušebním kamenem. Kristus je měřítko, rádce, zachránce v nouzi a úzkosti, přináší požehnání všem. Nyní je úmyslem Ducha Svatého ukázat nám nové krásy a novou slávu Pána Ježíše v Josefově předobrazu. Nacházíme tu zcela nové stránky poukazující nám na Krista, když byl na této zemi. Ve 3. knize Mojžíšově se setkáváme nejprve s obětí zápalnou, potom s obětí suchou, z mouky smíšené s olejem – to jsou obrazy Jeho předivné osoby v Jeho bezvýhradném odevzdání Bohu, čistotě a tichosti. Vše bylo u „*vůni spokojující Hospodina*“ (3. M. 1,9).

Tak i v kap. 37. jsme viděli Krista ze stránky zápalné oběti, načež v kap. 39–40. Jej vidíme v Josefově obrazu spíše jako oběť suchou, odděleného, čistého. Kristus byl ve všem pokoušen podobně jako my, kromě hříchu. Suchá oběť na pánvi, rozlámána na kusy a politá olejem, je předivným předobrazem Bohu zasvěceného člověka Ježíše Krista.

V krátkých slovech líčí Duch Svatý Josefovo chování jako otroka v domě Putifara, faraonova komorníka a velitele královské osobní stráže. To nebylo pro Josefa lehké postavení, avšak **Bůh byl s ním!** Byl v souhlasu s tím, co později bylo řečeno o spravedlivém v prvním žalmu. Boží požehnání spočívalo na všem. Takový muž a takové světlo nemohlo být skryto. Třebaže nemáme od Josefa žádná zvláštní sdělení o Bohu, svědčí přece jeho chození o věrnosti a Boží bázni, která jej vedla.

Krásné je vidět i zde Josefa v obecenství s Bohem, který jej doprovázel i do jeho zajetí. Nenaříká ani nad svým postavením ani na bratry, kteří ho prodali. Chodil s Bohem, a proto On působil, že se mu vše dařilo. Na otázky vyznal Josef, že Hospodin je jeho Bohem, neměl nic společného s bohy

Egypta. Napodobme jej a odmítněme světské modly! „*Synáčkové, vystříhejte se model*“! Jak je toto povzbuzující pro ty, kteří musí vydržet na místech, kde je vše Boží popíráno a dokonce vysmíváno! Vyčkejme, až Bůh to změní! Bůh zná všechny naše okolnosti, On neodvrací oka od spravedlivého a může všechno rychle a předivně změnit.

Josefovo světlo svítilo tak, jak to čteme u Mat. 5,14–16, v tmavém místě, kde panoval hřích a násilí. Bůh však dokázal osladit i hořké Marah (2. M. 15,25). Ano, Josef se poddává Bohu (1. Petr. 5,6–7; Jak. 4,6–7). Bůh dává pokornému milost a Josef zakouší, že Bůh stojí při bohabojném, On se nemění. Josef byl povýšen, stal se správcem všeho, co patřilo Putifarovi, a Hospodin tomuto žehná pro Josefa (1. M. 39,5–6). Stejně v důsledku zavržení Krista přijali pohané (národové) požehnání skrze evangelium (Řím. 11,11–21).

To vše vzbudilo Satanův hněv. On nechce, aby lidé přijali požehnání. Proto se snažil i Josefa odstrčit od trůnu (Žalm 62,5) a přivést jej k pádu. Chtěl si k tomu použít Josefovou pěknou postavu a krásné vzezření.

„*I stalo se potom.*“ Těmito slovy se uvádí nový oddíl v Josefově životě. Těžké pokušení naň doléhá. Dosud vše se dělo v jeho prospěch. Byl v dobrém, svobodném, zajištěném životním postavení. Byly proň nejlepší vyhlídky v této cizí zemi, kde si asi uměli vážít moudrých a zdatných mužů, takovým kynula nejlepší místa (Sk. 7,22).

To vše nebylo Josefovi neznámé, zkusil to sám, ale Boží milost jej na duchu, duši i těle chránila. I na nejvyšších místech tohoto času chrání Boží bázeň před číhajícími nebezpečími (Žalm 119,9; 139,23–24). V 6. kapitole listu Efezským čteme: „*Protož vezměte celé odění Boží, abyste mohli odolati v den zlý a všechno vykonávající státi. Stůjtež tedy, majíce podpásána bedra svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti.*“

I zde šlo o Satanovu lest; prostředkem a nástrojem byla manželka jeho pána a velitele. Josefovo srdce bylo však přepásáno pravdou a Boží bázni: proto zde byla síla shůry, zkáza nenašla přístup, záchytný bod. Josef vyšel z tohoto velkého pokušení jako vítěz. Řekl pokušitelce: „*Jak bych tedy učinil takovou nešlechetnost velikou a hřešil proti Bohu?*“ Tím zároveň přivedl svědomí nečisté ženy do Boží přítomnosti. Ale bylo to marné. V 2. Tim. 2,22 čteme: „*Mládenčích pak žádostí utíkej*“ a v 1. Kor. 6,18: „*Utíkejte smilstva*“. Modlitba a bdění jsou jediným prostředkem ochrany.

Chodit v čistotě a cudnosti je veliké požehnání. Kde se na to nedbá, přichází

duše i tělo ke škodě. Kéž jsme nádobami ke cti Páně!

Satanu se podařilo uklidit Josefa s cesty; dostal se do žaláře. „*Jeho nohy se-vřely pouty, železa podniknouti musil,*“ praví nám Žalm 105,18. Ale Boží Slovo blahoslaví ty, kteří jsou pronásledováni pro spravedlnost, nechť jim svět jakkoli zlořečí a činí protivenství a mluví všechno zlé o nich pro Pána Ježíše (Mat. 5,11) – Obojí zakusil Josef: pro svou věrnost přišel do vězení. Tam však svítí totéž světlo, které jsme již viděli svítit v Putifarově domě, kde panoval hřích a násilí. Nemohlo zůstat skryto a působilo i na jiné. Žalmista později dosvědčuje: „*Byť mi se dostalo jíti přes údolí stínů smrti, nebudu se báti zlého, nebo Ty se mnou jsi*“ (Žalm 23,4).

Takového vězně dosud v egyptském vězení neměli ani neviděli. I zde byly všechny oči upřeny na Josefa. Vše, co činil, se dařilo, všechny vězně svěřil velitel žaláře „*v ruku Josefovu*“ (dle pův.). To nám připomíná Efez. 4,8, kde čteme, že Pán Ježíš vedl jaté vězně a rozdělil lidem předivné dary. V Kol. 2,15 čteme taktéž o triumfu nad temnými mocnostmi, který slavil velký golgotský vítěz ve své smrti a vzkříšení.

Tak máme na začátku 39. kapitoly pokušení Josefa nemravností a zkažeností. Na konci kapitoly je jeho pokušení násilím. V obou případech Josef zvítězil.

Obojí pokušení dolehlo skrze Satana i na Pána Ježíše. První na poušti, na počátku Jeho veřejné dráhy, druhé v Getsemane na konci Jeho cesty. V obou případech se ukázal Pán jako vítěz. Ani svádění k nezávislosti, ani násilí Dávla jako řvoucího lva nenašlo u Pána Ježíše záchytný bod. Kristus setrval **v poslušnosti** (Mat. 4,4) **v důvěře** (Mat. 4,5–7) a odmítl pokoušet Boha – zůstal v závislosti, a proto nechtěl přijmout království světa z jiné ruky než Otcovy. Jen Jemu chtěl sloužit a Jemu se klanět (Mat. 4,8–10). Tak byl Pán Ježíš ve všem pokoušen jako my, kromě hříchu a to nám slouží k povzbuzení i k poučení.

Při posledním pokušení v Getsemane nachází Satan člověka, který byl jiný než druzí. „*Kůži za kůži a všechno, což má člověk, dá za život svůj*“ (Job 24), – tak tomu u Pána Ježíše nebylo. Trpěl na kříži jako člověk pod mocí smrti jako výplatu za hřích, On, který hříchu neznal. To vše Mu představoval Satan, když Pán „*jsa v boji, horlivěji se modlil*“; ale mamě. Pán byl jako poslušný člověk připraven vzít hořký kalich utrpení z Otcovy ruky a vypít jej. Proto i getsemanskou zahradu opustil jako vítěz; byl připraven podstoupit smrt z lásky k Otci a ztraceným lidem.

V tomto všem a v každé podrobnosti jej vidíme jako dokonalou suchou obět, vůně spokojující Hospodina. Nikdy v Jeho životě se neukazuje nějaká nerovnost, byla to jemná mouka smíšená s olejem, oplatkové přesní, olejem pomazaní. Byl vyzkoušen do krajnosti. Když již stín kříže padal na Jeho cestu, slyšíme Jej modlit se: „*Otče, ne Má, ale Tvá vůle staň se!*“ Ani nezávislost, ani zkaženost, ani násilí Jej nemohly přivést k pádu, ani na okamžik nebylo přerušeno obecenství s Bohem, započaté v životě matky.

Bylo a muselo být zjištěno před Satanem a jeho přívrženci, že On je skutečně Tím, o kterém je řeč v 1. M. 3. kap., suchou obětí, která předobrazovala onoho s nebe sestupujícího druhého Člověka (1. Kor. 15,47). Pán Ježíš sám mohl dokonat takové dílo spasení. Sláva, čest a chvála budiž Jeho svatému Jménu!

Celý Egypt, i Putifar a jeho žena, museli krátce na to uposlechnout volání „*klanějte se!*“ (1. M. 41,43). Faraο ustanovil Josefa vládcem nade vším a i nejvzpornější knížata se musela sklonit. Kristus bude kralovat nade vším a každé koleno se bude muset před Ním sklonit. Jaký to předivný obrat Božím řízením!

„*Bůh bude souditi všechen svět skrze Muže, kteréhož k tomu ustanovil*“ (Sk. 17,31). Tento Muž Je muž ze Žalmu 105,17. „*Zjevujet se zajisté hněv Boží s nebe proti každé bezbožnosti a nespravedlnosti lidí*“ (Řím. 1,18).

Obojí vidíme v Josefově příběhu. Nehledě k vzácnému předobrazu Krista poskytuje nám naše kapitola množství praktických poučení pro mladé i staré. Není takový život, kde by Satan pomocí světa a všelijakých nečistých věcí se nepokusil přivést věřícího k pádu. Jen Boží bázeň nás zachovává v chození v obecenství s Bohem a odpírání hříchu.

Potom však i vzhledem k jiným zkouškám, v temných a těžkých dnech, kdy zvláště pociťujeme a prožíváme údolí stínu smrti, kdy slunce již mračny zdánlivě neproniká – i tehdy smí Boží dítko plně důvěřovat ve vedení svého nebeského Otce.

Josef neměl navždy zůstat v jámě, ani navždy zůstat otrokem v rukou Izmaelitů, neměl stále jen procházet těžkými pokušeními a zkouškami, neměl zůstat navždy v žaláři. Bůh zasáhl a vše se ukončilo a změnilo. Tak také Bůh nepřipustí, abychom byli nad svou možnost pokoušení. On sám způsobí vysvobození. On je Bůh všelikeho potěšení a Otec slitování. Potěšuje své v každé nouzi a dává jim sílu, odvahu a vytrvalost. Obráťme svá srdce a své zraky vzhůru, kde Pán Ježíš jako věrný Přímluvce za nás oroduje, přivoláváje

Svým na cestě ke druhému břehu v bouři a nouzi: „*Nebojte se, Jáť jsem!*“ Kromě toho není Jeho příchod daleký a naše putování bude brzo skončeno. Potom budeme zbaveni vší bídy, slz a pokušení. Budeme vyrváni i vlivu Satanovy moci a vždycky s Pánem budeme. Po Mara následuje Elim. Bůh také pamatuje na to, že jsme prach, má ale zalíbení v tom, když je při nás touha činit spravedlnost. Pamatuje na všechno, co bylo učiněno z lásky k Němu, každou námahu lásky prokázané Jeho jménu i službě svatým. I nyní to Bůh stále ukazuje, v plnosti se to však stane, až budeme tam nahoře s ním spojeni (Mat. 25,23; 1. Petr. 1,7; Zjev. 22,17).

Josef v žaláři

1. M. 40

„I stalo se po těch věcech.“ Bůh zasahuje, aby osvobodil Josefa. Hodina soužení byla přesně odměřena, neměla trvat déle, než bylo určeno.

Nyní i dva faraonovi služebníci přišli pro svou nevěrnost do žaláře, na totéž místo, kde byl vězněn Josef. Oba propadli smrti, oba měli pocítit, čeho byly hodny jejich skutky. Josef však nic nenáležitěho neučinil. Josef, čistý a nevinný, byl pro bezbožnost jiných počítán mezi bezbožné, s přestupníky počten (Iz. 53,12; Mk. 15,8; Luk. 22,37). Zde nebyl soucit a utěšitel, jak to čteme i o Pánu Ježíši (Žalm 69,21). Bůh však byl připraven pomoci Josefovi a zachránit ho z jeho soužení, učinit ho správcem celého domu a celého Egypta (Sk. 7,10).

Bůh si pomocí snů všímá obou smrti propadlých úředníků. U Joba 33,15–18 je nám řečeno, že Bůh právě skrze sny chce člověka varovat, aby se jako slepý nehnal do záhuby, nýbrž aby byl spasen a přišel k poznání pravdy. Josef sloužil oběma vězňům. Pln vnitřního soucitu všímá si jednou ráno, že jsou smutní a ptá se jich: *„Proč jsou dnes tváře vaše smutnější?“* (1. M. 40,7) Oba vypravují své sny. Josef se snaží zasáhnout jejich svědomí a přivádí je do Boží přítomnosti: *„Zdaliž Boží nejsou výkladové?“* (1. M. 40,8). Jen Bůh sám může nám slabým stvořením sdělit své myšlenky, zjevit nám je skrze své slovo a svého svatého Ducha; to cítil i Josef. *„Jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádejž jí od Boha, kterýž všechněm dává ochotně“* (Jak. 1,5). Žádný z vězňů nemohl tyto sny žádným způsobem vyložit (v. 8). Neměli spojení s Bohem. Jen věřící mají *„mysl Kristovu“* (2. Kor. 2,16). I oni si však musejí vždy znovu vyprošovat od Boha světlo a jasno ve všech otázkách. Josefův soucit s jinými je krásný. Dokonalý soucit však nacházíme jen u Pána Ježíše. On se stále snažil svým učením, otázkami a odpověďmi dosáhnout srdce a svědomí lidí. Svědomí je okno, kterým proniká Boží světlo do nitra člověka. A jak se Pán ujímal truchlících!

Josef sděluje oběma uvězněným Boží myšlenky: číšník po třech dnech se omilostněn vrací ke svému úřadu, pekař je po třech dnech pověšen na dřevě. Podobně tomu bylo na Golgotě. Jeden z lotrů činil pokání a je mu darováno dokonalé spasení. Nejen že se mu dostává zaslíbení, že nepřijde na soud, nýbrž i jisté přípovědi: *„Dnes budeš se mnou v ráji!“* Chce-li kdo být

spasen, musí se především poznat jako ztracený hříšník a s pokáním se obrátit k Pánu Ježíši, potom od Něho dostane věčný život. Nikdo na Golgotě neměl takový zájem a lásku, milosrdenství a milost pro kajícího lotra jako Pán Ježíš, jemuž se předtím oba zločinci rouhali. Pán řekl: „*Kdo ke Mně přijde, toho nevyvrhu ven*“ (Jan 6,37), a toto Slovo dodržuje Pán i dnes. Druhý se však k Pánu neobrátil, přesto, že slyšel tak vzácná slova. Nevyužil čas milosti.

Podobný obraz vidíme na stavu srdce obou uvězněných spolu s Josefem v žaláři. Oba věděli, že právem propadli smrti. Kap. 41,9 nám jasně ukazuje, že číšník svůj hřích poznal a želel, pekař však nikoli. U Řím. 14,10.12 čteme o Boží soudné stoličce (dle pův.) a u 2. Kor. 5,10 o Kristově soudné stoličce. Bůh ukazuje kajícímu hříšníkovi, který se třese při myšlence na Boží soudnou stoličce, co se stalo pro hříšníka na kříži na Golgotě. Ukazuje mu vinný kmen, Krista, obraz pravého ovoce a radosti (Jan 15,1–2). Tři ratolesti poukazují na nutnost Kristovy smrti, jakož i na jeho vítězné vzkříšení. Že ani Josef, ani královský číšník na něco podobného naprosto nemysleli, je ovšem jasné, ale můžeme si to použít. Duch Boží nám poukazuje na Krista, na Jeho utrpení a velikou za tím slávu. Tři ratolesti pouštěly pupence, vykvetly a hrozny dozrály. Potom vytlačil číšník hrozny – nemohli bychom zde myslet na život, smrt a vzkříšení Páně, na Jeho život, oběť a vítězství? (Jan 17,3–4).

U kajícího lotra vidíme tentýž postup: odsuzuje se, to je pokání, potom ospravedlňuje Boha a v důvěře se utíká k Pánu Ježíši, Spasiteli hříšníků, to je víra.

U pekaře nevidíme nic takového. Klidně dokonce dopustil, aby ptáci jedli pečivo určené pro faraona. Neměl vědomí odpovědnosti a připomíná nám Mat. 13,4, kde ptáci vyzobávají rozseté semeno – obraz Dábla a jeho andělů, kteří odnímají semeno dobrého slova, takže nemůže vzejít užitek. Božím úmyslem bylo zachránit pekaře i číšníka, ale Josefova slova zůstala bez vlivu na pekaře. Umřel ve svých hříších. Jak hrozné! Avšak i číšník na Josefa zapomněl (v. 23). Kap. 40,15 nám připomíná slova Pána Ježíše: „*Kdo z vás uvíní mne z hříchu?*“ (Jan 8,46).

Josefovo vyvřešení

1. M. 41

Apoštol Jakub píše věřícím: „*Trpělivost ať má dokonalý skutek*“ (Jak. 1,4). Bůh velmi zdůrazňuje trpělivost věřících. V listu Římanům 15,5 se nazývá „Bohem trpělivosti“. Podle Řím. 5,3–4 působí soužení trpělivost, trpělivost pak zkušeni. To všechno vidíme u Josefa, v dokonalosti však u našeho Pána Ježíše Krista.

Uplynuly dva dlouhé roky, ve kterých nám nejsou sděleny žádné události. Víra je vystavena zkoušce. Možná to někdy v Josefově srdci bylo jako u žalmisty, který nařiká: „*Proč jsi zapomenul se nade mnou? Proč pro soužení od nepřítele ve smutku mám choditi?*“ (Žalm 42,10).

Opět mluví Bůh skrze sen, tentokrát u samého faraona. Výsledkem je neklid a bezradnost. Hadači a mudrci nemohou vyložit faraonovy sny. Bůh učinil moudrost světa bláznovstvím, avšak bláznovství Boží je moudřejší nežli lidé (1. Kor. 1,25). Tak i v posledních dnech nastane bezradnost a tíseň. Vše bude plné neklidu a nepořádku, jak nás poučuje Lukáš 21,25–27; už dnes můžeme vidět náznaky toho. „*Zavírá ruku všelikého člověka... „Nemůžeme nic přednést pro tmu*“ (Job 37,6.18 dle pův.) Jeremiáš praví: „*Tak zhlupěl každý člověk, že nezná toho*“ (Jer. 10,14).

V kapitole 41. jde o to, že Josef byl dosazen jako pán a velitel nad celým Egyptem. Nouze a bezradnost vyhlíží po zachránci. Tak tomu bude ještě v daleko větší míře ve dnech Syna člověka, jak praví shora uvedený oddíl Písma. Všechno umění a všechna moudrost lidí zklame (Zj. 9,6). Všechna radost a rozkoš zmizí (Zj. 18,21–23). A Bůh přivolává lidem: „*Upokojte se a vězte, žeť jsem Já Bůh!*“ (Žalm 46,11). Ano, bezmocný člověk bude potom muset spustit ruce, jeho domnělá moudrost ukáže se bláznovstvím a přivede ho do zkázy a zahynutí. Když řeknou „*pokoj a bezpečnost!*“, tehdy na ně přijde náhlé zahynutí. A blok desíti království, který tehdy bude existovat, zakolísá, zřítí se a jeho pád bude veliký (Daniel 2).

Sedm tučných krav, sedm plných klasů mluví o požehnání, sedm hubených krav a sedm suchých klasů o soudu. To Hospodin Bůh chce zjevit své myšlenky. Jedině však skrze Josefa může přijít světlo a jasno, jakož i pomoc a záchrana. Spojovacím článkem tu je onen známý nám již číšník, který před faraonem vyznává: „*Na provinění své rozpomínám se dnes*“ (1. M. 41,9). To je jeden z těch, z kterých je radost v nebesích a kteří našli cestu k pravé

moudrosti; takové si může použít Bůh ke své službě. Tak se stává faraonem omilostněný číšník důležitým článkem v tomto řetězu. Obrací zraky všech na Josefa, hebrejského mládence v žalářné věži.

„Tedy poslav farao, povolal Josefa, a rychle vypustili ho ze žaláře. Kterýžto oholiv se a změniv roucho své, přišel k faraonovi“ (1. M. 41,14).

Zde máme obraz vzkříšení Pána Ježíše, který svou vlastní mocí opustil hrob, zproštěn byv bolestí smrti, *„jakož nebylo možné jemu držánu býti od ní“* (Sk. 2,24).

V těle, ve kterém zemdlíval, hladověl a žíznil, ve kterém trpěl až do smrti kříže, ale byl vyvýšen a oslaven, opustil hrob ve vzkříšení, avšak změnil, aby chom mluvili slovy předobrazu, své roucho. V těle z masa a kostí, ve kterém mohl projít zavřenými dveřmi – nebyl to duch, nikoliv, to byl skutečný člověk s ranami od hřebů a otevřeným bokem – tak se ukázal učedníkům. Jak předivné! Josef byl povolán ze žaláře a Pán Ježíš vzkříšen skrze Otcovu slávu.

Když farao sdělil své sny, snaží se Josef obrátit jeho zřetel na Boha. Tak čteme i v evangeliích o snaze Syna Božího, aby obrátil srdce lidí k Bohu: *„Což vidí, an Otec činí..., toť i Syn podobně činí“* (Jan 5,19). Farao musí vyznat, že nikdo z jeho mudrců nebyl s to vyložit jeho sen a sdělit mu, jaké jsou Boží myšlenky. Tak i později, jak jsme si již připomněli; *„skloněna bude vysokost lidská, ale Hospodin sám vyvýšen bude v ten den“* (Iz. 2,11).

Farao sděluje podrobně své sny Josefovi a oči všech jsou obráceny na něho, očekávající od něho odpověď.

Podobnou věc nacházíme ve Skutcích 2,37; 1,33. Josef oznamuje Boží myšlenky a není zde žádný odpor ani nesouhlas. Boží Duch působil, a to v nejužším spojení s Josefem.

Mělo přijít sedm úrodných let, potom sedm let hladu. Josef radí, co má farao v této obtížné situaci dělat, totiž poohlédnout se po nějakém moudrém muži, který by byl vůdcem nad Egyptem. Měly se shromáždit zásoby obilí pro oněch sedm let hladu. Tak Bůh i nám, svým dětem, oznámil své myšlenky a svá uložení a zjevil nám svou celou pravdu i budoucí věci (Ef. 1,9). Ani před Abrahamem neskryl Bůh, co chtěl činit (1. M. 18,17). I ve Zjevení 1,3 čteme: *„Blahoslavený, kdož čte i ti, kteříž slyší slova proroctví.“ „Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím.“*

Farao pronáší potom ono významné slovo: *„Najdeme-li podobného tomuto muži, v němž by byl Duch Boží?“* Lukáš 4,18 nám ukazuje úplné naplnění: tento **jeden** Muž byl nalezen. Ve Sk. 2,22 a 13,22 je použito totéž slovo o

Pánu Ježíši, onom **jednom** Muži, jehož Bůh nazývá „*Muž, bližní Můj*“ (Zach. 13,7). V Žalmu 89,20 čteme krásné slovo: „*Složil jsem pomoc v reku udat-ném, zvýšil jsem vybraného z lidu.*“ (Srov. také s Jeremiášem 23,5 a 1. M. 41,39).

Tak ustanovuje farao Josefa nad celou egyptskou zemí; bere královský pečetní prsten a dává Jej na Josefovou ruku jako znamení plné moci. Odívá jej kmentovým rouchem a klade mu zlatý řetěz na krk. To vše jsou předobrazy získané slávy, kterou obdržel Kristus od Boha, a moci, která Mu je dána na nebi i na zemi (Mat. 28,18; Zj. 1,18; Jan 5,22.27). O tom mluví i jméno, které Josef dostává od faraona: Safenat Paneach, což znamená Zachránce světa anebo Udržovatel života. Jaká předivná, vhodná jména pro Pána Ježíše!

Bůh o prvním člověku řekl: Není dobré člověku býti samotnému. Učiním jemu pomoc. Tak i farao se postaral, aby byla Josefovi nalezena pomoc, která by mu sloužila a všechno s ním sdílela. Byla to pohanka, jménem Asenat, dcera Putifara, kněze On (dle pův.). Tato bez Boha a ve spojení s pohanskou modloslužbou žijící panna je přivedena z temnosti pohanství po bok Josefovi. Vyvedena ze starých spojení, vstupuje do zcela nového vztahu. Jaká to milost pro Asenat!

Asenat je obrazem pravé církve čili shromáždění Pána Ježíše Krista, která později, spojena s Ním ve slávě, bude vše s Ním sdílet a s Ním panovat.

Kristus, od Židů zavržen jako před tím Josef od svých bratrů, zaujal své místo na výsostech. Duch Svatý byl poslán, aby ze Židů a pohanů shromáždil nevěstu, pomocnici pro Krista. Tito vyvolení, všichni vykoupení, všichni praví věřící jsou určeni k tomu, aby sdíleli s Pánem Jeho slávu.

První Josefův sen, který mluvil o zemi, i druhý, jehož předmětem byla nebesa, nacházejí zde své naplnění: Josef byl mimo zemi Kanaán vyvýšen a oslaven. Brzy měli přijít i jeho bratři, aby se před ním sklonili. Tak i Pán Ježíš zaujal místo v nebesích, kde jej vidí víra slávou a ctí korunovaného a chválí Jej a velebí (Žid. 1,1–3,7–10, Jan 17,1–5, Skut. 3,13).

Jméno Asenat značí „*zkáza*“. Ano, z jak hluboké zkázy a bezbožnosti vyšla! V pohanském On uctívali boha slunce a On znamená Sluneční město.

Po Josefově boku slyšela něco zcela nového, tu poznala Hospodina, Josefova Boha. Poznala jeho sny a jeho příběh. Jen pro ni neplatilo „*klanějte se!*“, neboť ona byla účastnice Josefovy slávy a sama byla slávou Josefa, svého muže (1. Kor. 11,7). Byla jeho milovaná, jednotělná a spoludědička. Vše z milosti, nikoliv ze skutků, jakákoliv chloubá z její strany byla vyloučena.

Zcela nový letopočet počal pro Asenat, stejně jako později tomu bylo u izraelského národu (2. M. 12,2).

Josefovi bylo třicet let, když se postavil před faraonem. V Lukáši 3,23 je nám totéž řečeno o Pánu Ježíši, i Jemu bylo třicet let, když započal svou veřejnou činnost. Ve 4. Knize Mojžíšově 4,3 je rovněž určeno, že služba stánku úmluvy mohla být konána od třiceti let.

Verše 47–49 nám ukazují Josefovou moudrost. Tak Jeremiáš mluví prorocky o Mesiášově moudrosti. Ta se předivným způsobem zjeví, až On vezme otěže vlády do rukou, potom se rozhojní požehnání. Verše 53–57 nám obzorně ukazují, že Kristus Ježíš má pro všechny lidi dostatek potravy. Chléb života je v nadbytku pro každého (Mat. 11,28; Luk. 15,17; Iz. 55,1–5).

Dále vidíme Josefa jako hlavu rodiny mimo zemi Kanaán. Ačkoliv byl v Egyptě nadbytek, přece nazývá tuto zemi zemí trápení, jeho víra byla totiž spjata s Kanaánem (1. M. 50,24–25). Než přišel rok hladu, byla Josefova rodina úplná. Snad i toto můžeme použít jako poukaz na to, že rodina Božích dětí bude před Božími soudy úplná v nebesích: „*Aj, Já a dívky, kteréž dal mi Bůh*“ (Žid. 2,13). Když přijde doba velikého soužení, budou Boží dívky, církev čili shromáždění Páně, nahoře v otcovském domě (Zjev. 3,10). Faraou poukazuje všem na Josefa a dodává: „*Což vám rozkáže, učiňte*“ (v. 55).

Jděte k Pánu Ježíši – to je pozvání, které i dnes je určeno všem lidem. „*Jeden jest prostředník Boží i lidský*“ (1. Tim. 2,5). Nejen Egypt, celý svět má a smí přijít k onomu pravému Josefovi, Pánu Ježíši. Jeho Jméno má být a bude známo na celé zemi. „*Což vám rozkáže, učiňte!*“ – to platí všem, kteří vešli v životní spojení s Pánem Ježíšem (Jan 14,23; 17,14).

Tak máme v naší kapitole tři důležité poukazy na Pána Ježíše: 1. Je Mu dána všeliká moc na nebi i na zemi. 2. Sdílí své místo na Boží pravici se svou družkou, církví. 3. Svou vládou a správou je pramenem požehnání pro všechny lidi na zemi. Ano, Kristus je dokonalým a pravým správcem Božího díla (Přisl. 8,22–36). „*Z Něho a skrze Něho a pro Něho jsou všechny věci, Jemuž sláva na věky. Amen!*“ (Řím. 11,36). Jak jsme šťastní, že nám Bůh Otec skrze Ducha svatého zjevil vše, co je ve spojení s osobou Pána Ježíše. Víra se toho chápe, i když dnes ještě jen máločemu rozumíme a máločeho užíváme. Brzy však budeme smět vše vidět v dokonalosti.

Bratři před Josefem

1. M. 42

Tato kapitola nám předobrazně ukazuje události předcházející druhému příchodu Pána Ježíše a tento příchod připravující. Bůh se snaží přivést Josefovy bratry do spojení s ním. Konec kapitoly 41. nám ukazuje počátek doby velkého soužení, doby soudů na zemi. Před tím vidíme, jak Asenat předobrazuje církev, uvedenou před dobou soužení do bezpečí. Ke konci kapitoly jde o Egypt, jakož i o celý svět; vše má být přivedeno ke spojení s Josefem a do závislosti na něm. To je i obraz přítomné doby: Bůh by rád přivedl všechny lidi k Pánu Ježíši. Počínaje kapitolou 42., první cestou Josefových bratrů do Egypta, jde o Izraele, o Židy, kteří mají být seznámeni s Kristem. Sedmdesátý týden let proroka Daniele čeká ještě na své naplnění (Dan. 9).

„Viděl pak Jákob, že by potrava byla v Egyptě, i řekl synům svým: Co hledíte jeden na druhého?“ Proč se dívali jeden na druhého, když Jákob mluvil o Egyptě, třebaže jim bylo od jiných sděleno, že je tam obilí v hojnosti? Do Egypta odešli před lety Izmaelité s Josefem, snad tam ještě Josef žil jako otrok a mohl by se s nimi setkat. Jejich zločin by pak byl objeven a jejich hřích a vina by byly spravedlivě potrestány. Jejich mlčení o Egyptě neušlo ani jejich otci Jákobovi. Jaká je to pro nás veliká milost, že všechny naše hříchy a všechna naše přestoupení jsou zahlazena drahou krví našeho Vykupitele (Žalm 32,1–5; 1. Jan. 1,7; Židům 10,17).

„Jděte tam a kupte nám odtud, abychom živi byli a nezemřeli,“ praví Jákob svým synům. Nouze dotírá, není již žádné jiné východisko, neboť *„všecko, což má člověk, dá za život svůj“* (Job 2,4). Jákobovi synové snad také mysleli, že Josef je už jistě mrtev. Ostatně si chtěli přece jen pokojně v Egyptě nakoupit trochu obilí, aby utišili svůj hlad. Ale Jákob nepustil s nimi do Egypta Benjamina. Řekl: *„Aby se mu tam něco zlého nepříhodovalo!“* Jákob nedůvěřoval svým synům – ona věc s Josefem byla ještě v jeho živé paměti, rána nebyla ještě zacelena. Synové však asi hluboce pociťovali toto jeho odmítnutí. Benjamin nebyl totiž zúčastněn na onom zlém činu. *„Uzříte rozdíl mezi spravedlivým a bezbožným.“* *„Na všelikém místě oči Hospodinovy spatřují zlé i dobré.“* I rybáři dávají jen dobré do nádob a špatné odhazují pryč (Mat. 13,48). Když přišli do Egypta, bylo snadné najít cestu k Safenat-Panechaovi a k zásobárnám, protože kdekdo chodil do Egypta kupovat obilí. Aby nebyli poznáni, zamíchali se Jákobovi synové mezi ostatní lidi, protože jejich obtíženě svědomí šlo s nimi i do Egypta a nebezpečí, že budou poznáni, bylo

veliké. Bázlivě pozorovali otroky, kterých mnoho pracovalo podél cesty, ale Josef mezi nimi nebyl (viz Řím. 2,15; Žalm 139,7–11).

Nyní přišel okamžik, kdy se setkali s vládcem nad celým Egyptem, oděným kmentem a zlatým řetězem. „*Klanějte se!*“ voláno před ním. I Jákobovi synové se sklonili tváří k zemi. Tohoto muže si vyvolil Bůh a ozdobil jej důstojností, mocí a slávou. Zjevil mu vše: sedm úrodných let, sedm let hladu – to vše bylo známo daleko za hranicemi Egypta. Byl roven faraonovi (1. M. 44,18).

Tento vysoce postavený muž pevně upřel své oči na Jákobovy syny. Poznal je jako své provinilé bratry, ale nedal se jim poznat a mluvil s nimi jen pomocí tlumočníka. Ano, mluvil s nimi tvrdě a řekl jim: „*Odkud přicházíte?*“

Jestliže tato důstojná osoba je uvedla do bázně už tehdy, když slyšeli: „*klanějte se!*“, což teprve teď, když museli sami o sobě podat zprávu. Ano, „*odkud jste přišli?*“ Jejich odpověď byla: „*Ze země kananejské, abychom nakoupili potrav.*“ Josef, vzpomínaje si na své sny, mluví k nim tvrdě: „*Špeheři jste a přišli jste, abyste shlédli nepevná místa země!*“ Označuje je tedy jako nepoctivé lidi se skrytými plány a úmysly. Oni sice jistě nebyli vyzvědači, ale jak krutě a tvrdě, podvodně a zle jednali se svým bratrem Josefem! Jak po dosažení své podvodné rady, kterou dali nic netušícím a pokojným mužům a obyvatelům města Sichem, vpadli na ně jako dravá zvíř, loupice a pleníce a odvedli ženy a děti! Tito tak hanebně povraždění muži o nich získali podle jejich slov a chování příznivý dojem: „*Muži tito pokojně se mají k nám, nechť tedy bydlí v zemi této a obchod vedou v ní.*“ (1. M. 34,21) Dvakrát oklamali Jákobovi synové tyto muže, aby potom vraždili a loupili.

Josef znal své nesvědomité bratry a snažil se je postavit do Božího světla. V Žalmu 18,26–27 čteme: „*S milosrdným milosrdně nakládáš... k čistému čistě se ukazuješ a s převráceným převráceně zacházíš.*“

Pán Ježíš mluvil něžná slova lásky a milosti ke sklíčeným, útěchy potřebujícím, k těm, kteří cítili svůj hřích, avšak přísná a tvrdá slova mluvil k pokryteckým farizeům a zákoníkům.

„*Všichni my synové jednoho muže jsme,... nikdy jsou nebyli služebníci tvoji špeheři.*“ Tím asi chtěli říci toto: Máme bezvadný původ, jsme z dobré rodiny a jsme v pokoji navzájem a také se svým otcem. Kdysi nedbali o to, že jsou synové jednoho muže.

„*Pohled' nyní, jest-li sukně syna tvého*“, tak zle a podvodně mluvili. Josef však věděl, jak vypadala jejich poctivost: byli to ještě titíž bratři, a proto jim Josef

odpověděl: „*Není tak, ale přišli jste, abyste shlédli nepevná místa země.*“

To přesně odpovídalo jejich zvyklostem, a když se jen naskytla příležitost, ukázali se jako lupiči, vrahové a otrokáři. Jejich pravý stav by se byl zjevil, neboť nemůže „*změnití Mouřenín kůži svou aneb pardus peřestost svou*“ a „*což se narodilo z těla, tělo jest.*“ Teď byli ve vnitřní nouzi a těžkostech a proto se stavěli zbožnými a mluvili o své poctivosti. Jejich podvodná srdce a obtížená svědomí chtějí dále oklamat Josefa a praví: „*Dvanácte nás bratří, služebníků tvých, bylo, synů muže jednoho v zemi kananejské; a aj, nejmladší s otcem naším nyní jest doma a jednoho není.*“

Jejich svědomí je obviňuje. Bůh s nimi mluví, ale oni zamlčují svůj hřích a vinu a snaží se přikrýt vše (srov. s Žalmem 32,3.4). Ano, jak mile by vypadal obraz dvanácti bratrů ve spojení a obecnství se svým otcem! Jakým pozhánáním by byli mohli být pro zemi Kanaán! Avšak zlý stav jejich srdcí a jejich hříchy pokazily všechno. Věděli až příliš dobře, proč jejich otec Jákob neposlal s nimi svého nejmladšího syna. Nebylo to tak, jak se to snažili vylíčit, jako by byl zůstal doma u otce ze starostlivosti lásky o nejmladšího.

Josef podruhé opakuje své obvinění: „*Špehéri jste! Touto věcí zkušeni budete: Živť jest farao, že nevyjdete odsud, leč přijde sem bratr váš mladší. Vyšlete ze sebe jednoho, ať vezma, přivede bratra vašeho;... zkušena budou slova vaše, pravdu-li jste mluvili... Tedy dal je všechny do vězení za tři dny.*“

Tři dny čekali kdysi v Sichem, aby třetího dne vše mužské povraždili (1. M. 34,25). Teď i jim se přiblížil osudný třetí den – byli zajisté vinni. Bůh s nimi mluvil, ale žádný z nich se nepřipravil, aby nastoupil cestu do země Kanaán, přivést Benjamina. Věděli až příliš dobře, že by otec svého nejmladšího nesvěřil nikomu z nich, a to znamenalo jejich smrt.

„*Živť jest farao!*“ dokládal dvakrát onen vše prohlédající muž. Jejich mlčení – nikdo nechtěl nastoupit cestu do Kanaánu – je zajisté těžce obviňovalo, že lhali a jsou vyzvědači. Třetí den tedy pro ně znamenal jistou smrt. Po smrti však přichází soud. Přece však stav jejich srdce byl nezměněn, třebaže měli tři dny příležitost k vážnému uvažování.

Avšak tak jako v zahradě Eden Bůh po pádu hledal Adama a Evu v houštině stromoví, kam se skryli, tak i nyní činí počátek hledání ztraceného a zbloudilého. Tak to vidíme u Lukáše 15, kde pastýř jde za ztracenou ovci. Tak je zde Josef rozhodčím – i on učinil počátek – a zprostředkuje (Job. 9,33). Ano, on miluje své bratry, jako Bůh miluje hříšníka a nechce, aby kdo zahynul.

Třetího dne, jak také čteme o věřícím izraelském ostatku (Ozeáš 6,2–3), nastane světlo, místo smrti se ukáže život. Josef však nezasahuje soudem, třebaže na to měl právo, nýbrž snaží se uvést v činnost svědomí: „*Toto učňte, abyste živi byli; neboť já se bojím Boha. Jste-li šlechetní muži, jeden bratr váš ať jest ukován v žaláři, v němž jste byli, vy pak jděte a odnese obilí domů k zapuzení hladu domů vašich. Bratra pak svého mladšího přivedete ke mně a pravdomluvná prokázána budou vaše slova a nezemřete.*“ Josefovo „já se bojím Boha“ přivedlo jejich svědomí do přítomnosti svatého a spravedlivého Boha. Světlo nastalo v jejich temných duších. Co jim zbylo z jejich zbožných frází? Milost a milosrdenství toho mocného muže: „*Odnese obilí domů k zapuzení hladu domů vašich*“ upomíná nás na 103. Žalm: „*Ne podle hříchů našich nakládá s námi ani podle nepravostí našich odplacuje nám*“ (v. 10).

V třetí den stvoření se ukázala suchá země a vydala travu, byliny, stromoví ovoce přinášející – vody se shromáždily na jedno místo a tak vznikla země a moře.

Třetího dne byla svatba v Káni Galilejské a třetího dne vstal Pán Ježíš z mrtvých.

Tak i v naší kapitole je třetí den počátkem zcela nového období. Josefovi bratři činili pokání, lámou hůl sami nad sebou. Cítí, že Josefova krev je od nich požadována. Ano, Josefova milost a láska roztápí led. Slunce proniká nocí, železné závory jsou posekány měděné a brány jejich srdcí polámaný (Žalm 107,16). Je to jitro nového dne. Působí ovoce pro Boha a radost v nebesích.

„*I mluvili jeden k druhému: Jistě provinili jsme se proti bratru svému, nebo viděli jsme soužení duše jeho, když nás pokorně prosil a nevyslyšeli jsme ho, pročes přišlo na nás soužení toto*“ (v. 21). Jaká to slova pro Josefa! Vždyť on i nyní hledal své bratry jako kdysi v Dotain. Jaká radost pro Boha a jeho anděly, když hříšník činí pokání, a zde bylo deset usvědčených hříšníků! To je první dobrá věc, kterou nám Duch svatý sděluje o Jákobových synech. Byl to dech počínajícího nového života, bylo tu upřímné ovoce, ovoce pro Boha.

Totéž čteme u Izaiáše 53,4 jako první odpověď pozdějšího ostatku vzhledem ke Kristu. Kniha Jobova popisuje předivný pochod znovuzrození podobnými slovy: „*Zhřešil jsem a což pravého bylo, převrátil jsem, avšak nebylo mi po zásluze odplaceno*“ (Job 33,27 dle pův.). Člověku není zatěžko mluvit o svých dobrých stránkách a dobrých skutcích, ale mluvit před jinými o svých hříších

a přestoupeních, jak to zde vidíme u Josefových bratrů, to může způsobit jen milost skrze Ducha svatého a Slovo Boží. „*Jistě provinili jsme*“ a „*j sme ztraceni hříšníci*“ – toto vyznat po třech dnech vězení, to bylo probuzení ze spánku smrti.

Nová naděje života pronikla do jejich srdcí! Josefova slova jim byla jako nebeskou hudbou, slunečním paprskem milosti, světla a lásky. Byli připraveni jít cestou, jak jim bylo přikázáno. Ovšem, tato krásná scéna je poněkud zkalelena Rubenovými slovy: „*Zdaliž jsem vám nepravil těmito slovy: Nehřešte proti pacholeti! Ale neuposlechli jste, pročez také krve jeho, hle, vyhledává se!*“ Na své osobní hříchy nemyslel. Podobá se onomu farizeovi v 18. kap. Lukáše, neboť byl spoluvíníkem. Jinak ovšem zaostřuje ještě Ruben rozsudek nad všemi a zahrnuje mezi viníky i sám sebe. Zbývá ještě jen milost.

Tlumočník je snad obrazem Ducha svatého, On je prostředníkem myšlenek a řečí.

O učednících na cestě do Emaus máme také napsáno: „*Oči jejich držány byly, aby Ho nepoznali*“ (Luk. 24,16). Tak ani Jákobovi synové nepoznali svého bratra. A Josef „*odvrátiv se od nich, plakal.*“ (v. 24). Až do kapitoly 50. se nám sedmkrát praví o Josefovi, že plakal; zde poprvé. U Ozeáš 11,8 čteme prorocky o Pánu ve vztahu k izraelskému národu téměř totéž slovo: „*Zkormoučeno jest ve mně srdce mé, pohybuji se napořád slitování má.*“ A před tím praví Bůh ve verši 4.: „*Potahoval jsem jich provázky lidskými, provazy milování.*“

Jak zcela jinak cítí a jedná Bůh než lidé! Jak On ihned bere na vědomí, když se někde ukáží známky pokání! Jak i Josef tak mile odpovídá mnohem pozdějšímu poučení apoštola Pavla, danému věřícím v Korintu „*láska... nehledá svých věcí, nedá se zdráždit, nepřipisuje nic zlého*“ (1. Kor. 13,5 dle pův.).

Je nápadné, že nenacházíme u Josefa ani slovo ani stopu něčeho, co by nebylo v souladu se smýšlením našeho Pána Ježíše Krista. Není tu ani slovo o sobě samém, žádná obžaloba bratrů, žádná zmínka o tom, jak s ním jednali a jak se zmýlili a že je nyní Bůh navštěvuje – ačkoliv tomu samozřejmě tak bylo. Duch svatý i Bůh sám bděl nad tím, aby předobraz Krista nebyl naprosto ničím kalen. To je jedna stránka, druhá je ta, že Josef chodil prakticky v přítomnosti Boží a nenechal působit své tělo. Ale ještě nepřišla hodina, aby se Josef plně dal poznat svým bratrům. Tak také vzhledem k obnovení Izraele nepřišla ještě hodina Páně, hodina Mesiáše (Jan 2,4).

„*A vzav Simeona z nich, svázal ho před očima jejich*“ (v. 24) aby jej podržel

jako zástavu a rukojmí. Proč Simeona? Jistě to nebylo náhodou, ani libovolně, neboť „*zdaž soudce vší země neučiní soudu*“ (1. M. 18,25). „*Simeon a Leví, bratři, nástrojové nepravostí jsou ve přibytých jejich*“ (1. M. 49,5). Zvláštní vinu, která na nich lpěla, jsme už uvedli. Snad se také Simeon zvláště podílel na onom zlém, násilném, krutém jednání s Josefem. O Pánu Ježíši jako Králi je řečeno: „*Bude rozumně jednati, soud zajisté a spravedlnost na zemi konati bude*“ (Jer. 23,5 dle pův.).

Na to však hned vidíme milost, lásku a slitování: všechny pytle jsou naplněny obilím, všecko zadarmo a bez peněz, neboť peníze jsou v pytli každého z nich. „*Něžný jsa k nim podával jsem jim potravu*“ (Ozeáš 11,4 dle pův.). Tak naložili své obilí na osly a odešli odtud. Vzhledem k izraelskému ostatku posledních dnů máme tu jeho probuzení, počínaje veršem 21. Poznává svou vinu a hřích v zavržení svého Krále a Mesiáše a činí pokání. Pozemský lid Boží smlouvy bude víc a víc chápat, kým je Kristus, Ten, který byl jimi zavržen.

Nová zkouška

1. M. 42,27–38

V hospodě však přišlo nové zděšení na Jákobovy syny. Otvírají své pytle, aby dali obrok svým oslům, a hle, jejich peníze jsou svrchu v pytlích! „*Tedy užasli se... Což nám to učinil Bůh?*“ Poprvé zde vyslovují Boží jméno. Jejich svědomí procitlo. Vstupuje v činnost a obviňuje je. Oni rozumějí: máme co činit s Bohem. Jak toto vše ještě skončí? Jejich srdce zoufají.

Když přišli domů, vypravují všechno svému otci Jákobovi – nemluví však o svém rozhovoru ve vězení (1. M. 42,29). Daří se jim jako později žalmistovi: „*Já pak když jsem mlčel, prahly kosti mé v úpění mém každého dne. Nebo dnem i nocí obtížena byla nade mnou ruka tvá, takže přirozená vlhkost má obrátila se v sucho letní*“ (Žalm 32,3–4). Jsou to zas ti staří, neupřímní Jákobovi synové. Lžou svému otci: „*Jednoho není,*“ praví, místo co by otevřeně a poctivě vyznali svůj hřích a vinu, odsoudili své pokrytectví a upřímně se přiznali, jak to bylo s tou Josefovou sukni. Opakují: nejsme vyzvědači, jsme poctivci. Ano, ten muž s námi mluvil tvrdě, křivě nás obviňoval. Jejich otec Jákob asi těmto krásným ujišťováním přikládal málo významu, protože na jejich ospravedlnování a výmluvy neodpovídá ani slovem. Mlčí. Ani co se týče Simeona, který zůstal uvězněn v Egyptě, nečteme ani slovo pokárání nebo odsouzení jednání onoho mocného v Egyptě. Jákobova Duše nenachází stejně jako před tím žádné spojení nebo obecenství se svými syny. Ano, mluví k nim tvrdě: „*Mne jste zbavili synů. Josefa není, Simeona nemám a Benjamina vezmete. Na mne jsouť se tyto všechny věci svalily!*“

Poprvé po mnoha letech je v Jákobově domě jmenováno Josefovo jméno. Ta rána nebyla ještě zacelena, ano ještě krvácela – Jákob měl přece jen právem Josefa raději než všechny své syny. Jak pravdivá obžaloba! Jak se asi synové třásli pod mocnými údery kladiva Slova Božího, mluveného skrze Jákoba! Ale nedošlo ještě k otevřenému vyznání. Tyto pochody v duševním životě probuzených lidí se vždy vyskytují u věřících, kteří sešli z přímých cest. Vidíme, jak Satan zaslepuje lidská srdce a potom je chce zastrašit. Chce je pevně připoutat ke hříchu, nepravosti a světu. Jak shovívavý je Bůh! Dobrý Pastýř neustává hledat zbloudilé, až je najde.

Čtyřikrát musí Bůh říci Izraelovi u Amose 4: „*Neobrátili jste se až ke mně*“ (dle. pův.) Stejně tak vyzývá Duch svatý věřící v listech církvím, aby činili pokání (Zjev. 2 a 3).

Jákob se sklání před mocnou Boží rukou. „*Na mneť jsou se všechny tyto věci svalily.*“ Jaký překrásný výjev dojemného účinku pro jeho syny, kteří zde stojí před otcem ve své vině! Avšak nadarmo, ačkoliv Duch svatý sám jim klade do úst slova Ozeáše 14,1–2. Rubenova nabídka je tělesná a Jákoba neuspokojuje. Ruben později poznal, že nebylo možné, aby mu Jákob svěřil Benjamina. Pro Rubena by bývalo bylo lépe, aby zde opakoval svá slova pronesená ve vězení (1. Jan. 1,8–9). „*Před Bohem je zkroušený duch a potřené srdce příjemnější než všechny oběti*“ (Žalm 51,18–19). „*Nesestoupí syn můj s vámi, neboť bratr jeho umřel a on sám zůstal a přihodilo-li by se mu co zlého na cestě té, kterouž půjdete, uvedli byste šediny mé s bolestí do šeułu*“ (dle. pův.).

Jaká obžaloba! Jaká oprávněná nedůvěra! Jak je tu Jákob Božími ústy! Ukazuje jim širokou cestu, která vede do zahynutí – „*na té cestě, kterouž půjdete.*“ Jaká ostrá hranice je mezi Jákobem a jeho syny! Jákob mluví jen ještě o Benjaminovi jako o jediném, který zůstal. Ostatní neuznává, neboť „*zná Hospodin cestu spravedlivých, ale cesta bezbožných zahyne*“ (Žalm 1,6). Jaké vážné ponaučení skýtá všem věřícím rodičům i nám všem tento vážný rodinný výjev v Jákobově domě! Kde se ukáže hřích, ať v rodině nebo mezi věřícími, je důležité vždy se postavit na Boží stranu, i když je to, jako u Jákoba, spojeno s ponížením a pokořením. Pokorným dává Bůh milost. Jak mnohé děti připravily svým rodičům předčasný hrob! Jak je to vážné pro všechny děti, když jejich jednáním je zdržováno Boží požehnání! Bůh požehnal Jákobovi a odměnil ho.

Jákobovi synové nemají odpovědi. I Ruben oněměl. Všechno zůstává tak, jak to je. Jen Jákob zůstává na Boží straně. Truchlí pro Simeona, jakkoli pochybný byl jeho život, a také se neváže na ukvapenou Rubenovu nabídku. „*Žádný bratra svého nijakž vykoupiti nemůže, ani Bohu za něj dáti výplaty*“ (Žalm 49,8).

Jak asi Jákob volal k Bohu, neboť se zdálo, že přibývá temnoty i moci nepřítelů. Stál zcela sám. Bůh nezasahoval a neprojevoval se. Byl vůči Jákobovi plný vnitřního soucitů, jako je i vůči nám. Viděl konec všeho a zachovával starého poutníka a patriarchu. Chtěl ve věci jeho synů ještě všechno napravit a jeho ústa naplnit smíchem a jazyk plesáním. Chtěl mu ještě připravit Elim. „*Posečkej na Boha, neboť ještě vyznávati Jej budu, Onť jest hojné spasení tváři mé a Bůh můj*“ (Žalm 43,5).

Benjamin

1. M. 43

„Byl pak hlad veliký v krajině té“ (v. 1). Těmito slovy uvádí Duch svatý důležitý oddíl, týkající se Jákobových synů, jakož i celého jeho domu. Nouze je stále větší a cesta je opletena trním (Ozeáš 2,6). Přes všechnu zevnější nouzi však nelze rozpoznat v srdcích Jákobových synů žádnou cestu podle Boha (Žalm 84,6).

„Zdržoval jsi oči mé, aby bděly, potřín jsem byl, aniž jsem mluvit mohl“ (Žalm 77,5). Jelikož jejich svědomí bylo probuzeno, poznali svou vinu, avšak ta nebyla ještě ani před Bohem ani před lidmi vyznána a odsouzena. Jejich hřích a nepravost nebyly přikryty (Žalm 32,1.2). Nejlstivější je srdce (Jer. 17,9.10). *„Neboť hledím na všechny cesty jejich, nejsouť tajné přede mnou, aniž jest skryta nepravost jejich před očima Mýma“* (Jer. 16,17). Jejich zevnější postavení bylo stále těžší, nouze stoupala na nejvyšší míru. Jediná pomoc byl Egypt, kde byla hojnost chleba a obilí. Nikdo z Jákobových synů se však neodvážil o tom mluvit, a také bez Benjaminu by cesta byla zbytečná. Teď se všechno točí okolo Benjaminu, jen on je může zachránit od úplné záhuby.

To pochopil a uvážil i Jákob. Musí se vzdát toho nejdražšího, obětovat nejmilejší, jako kdysi otec Abraham byl ochoten obětovat to, co bylo nejdražší jeho srdci. Benjamin neváhal přinést pro bratry tuto oběť. Jak milý poukaz na Pána Ježíše, který poslán jsa Otcem, sestoupil, aby sám sebe vydal za hřích jako obětní Beránek, a aby spasil, což bylo zahynulo (Luk. 19,10).

Nyní je použito Judy, aby otec Jákob byl přemluven a dobrovolně tuto oběť přinesl. Jeho slova nasvědčují tomu, že se změnil. Bůh změnil dříve kamenné srdce v srdce masité, nové; nový duch se ukazuje u Judy (srov. Ezech. 36,26). To se také později ukáže u židovského ostatku, stejně jako ve všech dobách a všude tam, kde nastalo skutečné znovuzrození.

„Já slibuji za něj, z ruky mé vyhledávej ho!“ Jaká překrásná slova! To je něco nového – staré věci pominuly. *„Kdo nemiluje bratra, zůstáváť v smrti“* (1. Jan. 3,14). To byla jiná řeč než Rubenova. Juda se chce zaručit, činí se zcela za jedno s Benjaminem a také s otcem. *„Jestliže nepřivedu ho k tobě a nepostavím ho před tebou, vinen budu hříchem tobě po všechny dny“* (v. 9). Taková slova dosud nebyla v Jákobově domě pronesena. Byla to nebeská hudba pro srdce a uši hluboce pokořeného otce. Cítil nyní vnitřní spojení

s Judou. To bylo od Boha – balzám na potřenou Jákobovu duši. Světlo naděje vzešlo a starý Boží bojovník Izrael – nikoliv Jákob – řekl: „*Je-li tedy tomu tak (dle pův.), učiňtež toto: Nabeřtež nejvzácnějších užitků země do nádob svých a doneste muži tomu dar, něco kadidla a trochu strdi a vonných věcí a mirry, daktylů a mandlů.*“ To bylo šest plodů země Kanaán, – Jákob se cítí přitahován milostí prokázanou jeho domu Josefem. Vyjadřuje tímto darem svůj hold a poctu muži, o kterém mu vypravovali jeho synové. Bylo toho ovšem málo, co mu mohl nabídnout, ale jeho duše byla jím cele naplněna. Jakou cenu však měly tyto skromné dary pro Josefovo srdce, to Jákob v té chvíli nemohl tušit. Byly plody země Kanaán, poslané Josefovým otcem. Tak je vždy potěšeno srdce Pána Ježíše i srdce Otcovo, kdekoli se objeví ovoce nového života, totiž „*ovoce Ducha*“, jakkoliv nepatrné a malé je v očích našich i jiných (Mat. 25,40; 1. Tes. 3,12; 1. Kor. 13,13).

Jak bude později potěšeno Boží srdce, až u Jeho pozemského lidu smlouvy se ukáží první malé, nepatrné plody pokání a změny smýšlení, jak to zde vidíme u Judy! Dlouhá studená zima bude muset ustoupit novému jaru, ukáže se nový život. „*Kvítko se ukazuje po zemi... Fík vypustil holičky své a réví rozkvetlé vydalo vůni*“ (Pís. Šal. 2,12–13).

Fík a vinná réva jsou známé symboly izraelského lidu. Upřímnost a spravedlnost nyní vyznačuje celý Jákobův dům. To, nač se domnívali mít nárok, musí se vrátit, „*snad z omýlení to přišlo.*“ Jak něžná, dojemná je nyní Izraelova řeč (v. 12). Benjamin smí nyní jít s bratry – Jákob se vzdal sám sebe. Sklání se před Boží vůlí a dopuštěním. „*A Bůh silný všemohoucí dejž vám najíti milost před mužem tím, ať propustí vám onoho bratra vašeho i tohoto Benjamina.*“

V Jakubově listu čteme: „*Milosrdenství chlubí se proti odsudku*“ a u proroka Izaiáše: „*Na výsosti a v místě svatém bydlím, ano i s tím, kterýž jest zkroušeného a poníženého ducha.*“ Avšak Jákobovo slovo „*Bůh silný všemohoucí*“ mělo pro Jákobovy syny jiný význam než pro otce. On měl dobré svědomí, oni však nikoliv. Jak mohli počítat s milostí a milosrdenstvím, když sami nečinili milosrdenství s Josefem, neboť „*odsouzení bez milosrdenství stane se tomu, kdož nečiní milosrdenství*“ (Jak. 2,13). A „*blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou*“ (Mat. 5,7). K tomu přistoupilo ještě i to, že převzali velkou odpovědnost za Benjamina. Vpravdě mohli počítat jedině s Boží milostí a milosrdenstvím – paprskem naděje v bezútěšné tmavé noci. Možná bylo pro ně ještě milosrdenství u onoho muže, jehož se tak báli. Vždyť přece, přestože jeho výslech byl přísný, vypytał se s účastenstvím na

jejich příbuzenstvo: „*Jest-li živ ještě otec váš?*“ (1. M. 43,7). To nebyl přece způsob faraonů a egyptských velmožů.

Tak tedy šli do Egypta a předstoupili před Josefa. Tentokrát sami, nikoli, jako poprvé, s jinými příchozími. Měli strach: jak tohle mohlo dopadnout? Ještě dobře, že měli s sebou Benjamina, jak zněla podmínka. Také dvojí peníze s sebou měli; to vše snad bude mluvit v jejich prospěch a podezření z vyzvědačství snad už nebude.

Když teď Josef uviděl Benjamina, nepřišlo ani obávané oslovení, ani nějaké vyptávání se jako předtím, nýbrž Josef „*řekl tomu, kterýž spravoval dům jeho: Uved' tyto muže do domu a zabij hovado a připrav; nebo se mnou jísti budou muži ti o polední*“ (v. 16). **To byla milost**, neomezená milost. Josefovi bratři stáli na docela nové půdě, protože se u nich ukázala upřímnost. Vpravdě to bylo milosrdenství, které takto jednalo. Ještě mnoho ovšem chybělo a museli být vedeni ještě dál, museli růst v milosti. Ano, Bůh je milosrdný, milostivý, pomalý k hněvu a velký v dobrotě. „*Pojďte, obědujte!*“ praví Pán Ježíš učedníkům v Janu 21 a potom ještě napravuje Petrovy nedostatky.

Jákovovi synové se však báli „*a řekli: Pro ty peníze, kteréž prvé vloženy byly do pytlů našich, sem uvedeni jsme, aby obvině nás, obořil se na nás, a vzal nás za služebníky*“ (v. 18).

Právě tak to dělali oni v kap. 34., napřed lest a potom násilí. Pak se vrhli v Dotain na Josefa! Proto teď stojí s bázní a třesením u vchodu do domu. „*Jakou měrou měříte, bude vám odměřeno*“ (Mat. 7,2). Vzhledem na své hříchy a násilné činy nemohli nic jiného čekat – zvlášť kvůli Josefovi. Soudili správně: „*Krve jeho, hle, vyhledává se*“ (1. M. 42,22).

Ve své nouzi a strachu obracejí se na toho muže, který byl nad Josefovým domem: „*Slyš mne, pane můj!*“ a vysvětlují, jak to bylo s těmi penězi – ta věc je ovšem zbytečně znepokojovala. O pozdějším ostatku čteme podobně: „*Hospodine, v úzkosti hledali Tebe, vylévali prosby*“ (Izaiáš 26,16).

V jejich rukou jsou jiné peníze. Nepochopili ještě, že ani nyní si nemohli **koupit** žádné obilí, neboť všechno, všechno měla být milost a nic ze skutků nebo zásluhy. Slova milosti vyšla z Josefových úst a milosrdenství mělo přijít na ně. S tím také jejich otec Jákob počítal.

V rukou navracejícího se syna u Lukáše 15,19 byly také jiné „peníze“, když řekl: „*Učiň mě jako jednoho z nájemníků svých!*“ Ale hříšník je spasen **z milosti**, nikoli ze skutků, aby se nechlubilo před Bohem žádné tělo. Muž, který

spravoval Josefův dům, obraz Ducha Svatého, jim praví: „*Mějte o to pokoj, nebojte se!*“ Vzácná slova!

Potom jsou však jejich srdce a zraky řízeny na jejich Boha a Boha jejich otce. On položil poklad do jejich pytlů a nyní mohl říci: „*Peníze vaše jsem já přijal.*“ Všechno bylo správně zapláceno **od jiného**. To byla opět slova milosti, laskavosti a lásky, sladší než med a strd' plástů (Žalm 19,11) vzácnější a cennější než peníze, které s sebou přinesli. Pokoj zavítal do jejich srdcí naplněných bázní. Temné mraky ustoupily, aby učinily místo světlu nového dne. Tak také Duch svatý připraví izraelský ostatek na konci dnů a obrátí jejich zřetel na jejich Mesiáše a Spasitele, který vzal na sebe viny jiných (Iz. 53,5–6). „*Peníze vaše jsem já přijal!*“ „*Vyprošť jej, ať nesestoupí do porušení; našel jsem výplatu*“ (Job 33,24). Tak mluví svatý a spravedlivý Bůh, hledě na Krista a dílo vykoupení na kříži na Golgotě. Tam obrací Duch Svatý zřetel kajícího hříšníka.

Simeon byl vyveden z vězení. Tak i Bůh později zase přivede zajaté Judovy a zajaté Izraelovy (Jer. 33,7). Tak jako zde onen muž dává Jákobovým synům vodu, aby si umyli nohy (v. 24), bude se Duch svatý skrze Slovo Boží – vodu – zabývat izraelským lidem, aby jej očistil od vši nečistoty hříchu (Jer. 33,8, Ezech. 36,25–26, Žalm 51,4).

I o osly je postaráno, neboť spravedlivý se stará o svůj dobytek a v Žalmu 147,9 čteme, že Bůh „*dává hovědům potravu jejich*“. Kdysi zatvřelí Jákobovi synové jistě i v tom pochybili.

To vše dalo Jákobovým synům jistotu, že je neučiní nikdo otroky, protože otrokům se nedává voda na umytí nohou a nevodí se do Safenat-Panea-chova domu, aby s ním obědvali – tím jakoby patřili k rodině vládce celého Egypta.

„*Mezitím připravili dar ten, dokudž nepřišel Josef v poledne, nebo slyšeli, že by tu měli jísti chléb.*“ (v. 25) Tak i Bůh, až bude soužení na konci dnů nejvyšší, připraví osvěžení a odpočinek pro svůj ostatek (Pís. 1,7; Žalm 46,5.6; 65,5). Jákobovi synové přinesli jiné peníze ve svých rukou a také dar z vonných plodů země Kanaán, vzácný a cenný pro Josefa. Nyní čteme podruhé „*klaněli se mu až k zemi*“. Josef se jich ptá, jak se mají a praví: „*Zdráv-liž jest otec váš starý, o němž jste pravili? Živ-li jest ještě?*“ (v. 27). Jaká slova milosti, lásky a slitování!

Jejich odpověď zní: „*Zdráv jest služebník tvůj, otec náš, a ještě živ jest.*“ A

sklánějící hlavy, poklonu činili“ (v. 28). Nyní to však bylo sklánění před slávou milosti a lásky, která je, zvláště po této rozmluvě, přitahovala a přemáhala. Sláva Boží milosti a lásky, zjevená v Pánu Ježíši Kristu, přitahuje hříšníka k Němu, jehož „Bůh předuložil za slitovnici, skrze víru v krvi Jeho“ (Řím. 3,25 dle pův.). Jak je to krásné a milé, nacházet v Josefově předobrazu tak mnohé a stále krásnější rysy slávy, které vedou náš zrak k našemu Pánu a Spasiteli!

Josef se svými otázkami snažil upozornit bratry, jak se jejich otec Jákob i jejich bratr Josef kdysi starali o jejich dobro (1. M. 37,14). Oni však láskou obou pohrdli a nohama ji pošlapali. Ačkoliv však s Josefem, svým bratrem, tak hanebně jednali, zůstal Josef stále týž, a opět se ptá, jak se mají. Potom spatří Josef Benjamína, syna své matky a praví: „*Tento-li jest bratr váš mladší, o němž jste mi pravili?*“ I řekl: „*Učiniž Bůh milost s tebou, synu můj!*“

Ale Prvorozeného v Betlémě Izrael zavrhl, On se však vrátí a věrný zbytek Jej bude oslavovat!

Jaká slova milosti a lásky! „*Tedy pospíšil Josef, nebo pohnulo se srdce jeho nad bratrem jeho, a hleděl, kde by mohl plakati; a všed do pokoje, plakal tam.*“ Tak čteme i u proroka Ozeáš 11,8: „*Zkormouceno jest ve mně srdce mé, pohybuji se napořád slitování má.*“ Tak bude i Kristus, Mesiáš, v onom „*pokoji*“ nahoře pln slitování, lásky a soucitu se zabývat svým pozemským lidem a nebeští svatí budou toho účastni (Zj. 5,8; 8,3–4). „*Potom umyv tvář svou, vyšel zase a zdržoval se a řekl: „Klad'te chléb!“*“ Ačkoliv jeho srdce touží po tom, aby se dal poznat bratrům, přece nepřišel ještě pravý okamžik. V Novém zákoně čteme o „*trpělivosti Kristově,*“ „*trpělivosti v Ježíši*“ a o „*slovu trpělivosti Jeho*“. To vše nám poukazuje na živé očekávání Pána, který přijde, aby svou nevěstu, církev, vzal domů, jakož i na očekávání zřízení mesiášského královského pokoje.

Následuje hostina, ale Josefovi bratři sedí odděleně od Egyptanů. Tak i později bude izraelský lid oddělen od pohanů (Zjev. 7,1–8). Josef zaujímá zvláštní místo. „*Seděli proti němu, prvorozený podle prvorozenství svého a mladší podle mladšího věku svého. I divili se muži ti vespolek.*“ Jako později na kamenech na ramenou nejvyššího kněze bylo vyryto dvanáct izraelských jmen a každé jméno mělo své místo podle jejich narození (2. M. 28,10), nikoliv tedy podle jejich hodnosti. Tak i zde seděli Josefovi bratři před ním. To vše připomíná milost, každá vlastní chloubka je vyloučena. „*I divili se muži ti vespolek.*“ „*Hleďte v knize Hospodinově a čtěte! Ani jedno z těch nechybí a jeden každý bez své družky nebude, nebo to sama ústa Páně přikázala a sám*

Duch jeho shromáždí je. On zajisté vrže jim losy a ruka jeho jim rozdělí je provazcem.“ Tak líčí prorok Izaiáš slávu království (Iz. 34,16.17). A tak to také bylo zde při Josefově hostině. Jaký předivný soulad ve Slově Božím!

„A bera jídlo před sebou, podával jim.“ Čím si to zasloužili? *„Benjaminovi pak dostalo se pětkrát více než jim všechněm.“* (v. 34). Přece však nebyla závist vůči Benjaminovi – kalich všech oplýval. Tak i u každého věřícího – rozdíl bude ve slávě i odměně, až se Pán Ježíš objeví (Mal. 3,18; Dan. 12,3; Luk. 19,15–26). Josef je uprostřed svých bratrů. Jaký to pohled! *„Aj, jak dobré a utěšené, když bratří v jednomyslnosti přebývají“* (Žalm 133,1). Jak krásně to praví prorok Sofoniáš: *„Hospodin, Bůh tvůj, uprostřed tebe mocný zachová tě, radovati se bude z tebe s veselím, přestane na milování svém tebe, plésati bude nad tebou s prozpěvováním.“* (Sofon. 3,17). Slovo Žalmu 22,23: *„Budu vypravovati bratřím svým o Jménu Tvém, uprostřed shromáždění chváliti Tě budu“* se potom plně a zcela naplní.

Na konci 43. kapitoly máme tedy znázornění radosti a požehnání, která budou podílem ostatku v království. V 1. kap. 1. Listu Petrova čteme o našich zkouškách, jaký význam má trpělivost v nich. Bůh vše slavně skončí.

Jako měl Benjamin zvláštní místo v Josefově srdci, vidíme totéž i u Pána Ježíše, když chodil zde na zemi. Jan byl oním učedníkem, jehož miloval Ježíš, podobně jako předtím Abraham, Mojžíš, Daniel a jiní měli zvláštní přízeň Páně a těšili se z ní.

Josef plakal. I Pána Ježíše vidíme plakat při různých příležitostech (Luk. 19,41; Jan 11,35; Žid. 5,7).

Jako všichni Josefovi bratři dostali jídlo z jeho stolu a to tváří v tvář pyšným Egypťanům, kterým byli Hebrejci ohavností – tak jednou onen nyní pohrdaný a tupený židovský národ bude vyvýšen a ctěn (Iz. 49,22.23 Zach. 8,13–23). Vše bude podle Božích myšlenek a v předivném souladu a Ježíš Kristus bude středem požehnání. Pokoj a radost naplní celý okrsek zemský.

Judovo vyznání

1. M. 44

Kapitola 44. není pokračováním předešlého obrazu; seznamuje nás spíše s Josefovou snahou, aby dosáhl všeho, co u jeho bratrů ještě chybělo. Tak se namáhá Pán s izraelským ostatkem.

Podruhé nastupují Jákobovi synové zpáteční cestu, opatření potravou, kolik jí mohli oslové unést. Zase dostali všechno, bez peněz a bez záplaty. S ulehčením a se zcela jinými, pocity než na cestě do Egypta se vracejí. Simeon a především Benjamin byl s nimi, Judova záruka nebyla zapotřebí. Ještě však byla zástěra, na jejich očích, ačkoliv onen tak obávaný muž se k nim zachoval tak laskavě a dokonce s nimi jedl.

Tak tedy ráno onoho dne šli svou cestou. Ala v pytli nejmladšího nahoře byl kromě jeho peněz i Josefův kalich. Sotva vyšli z bran města, již jim byla Josefova osobní stráž v patách. Velitel jim činil takovouto výtku: *„Pročež jste se odplatili zlým za dobré? Zdaliž to není to, z čehož pijí pán můj a z čeho věštívá? (dle pův.) Zle jste učinili, co jste učinili.“*

Jaké vzbudil rozpaky u Jákobových synů, kteří si nebyli vědomi žádného bezpráví! Svou omluvu ukončili těmito slovy: *„U koho ze služebníků tvých nalezeno bude, nechť umře a my také budeme pána mého služebníci.“*

Vyšetřování započalo u nejstaršího a přestalo u nejmladšího. Ulehčení si jeden po druhém oddechli, když v žádném z jejich pytlů nebyl dotyčný kalich nalezen, neboť Benjamin jim ani na mysl nepřišel. Avšak ó, hrůza! Pohár byl nalezen v Benjaminově pytli. Nyní roztrhli svá roucha, naložili opět své pytle na své osly a vrátili se do města. Neslyšíme žádná slova ospravedlnování, avšak z hlubin svých srdcí jistě volali k Bohu. *„Z hlubokosti volám k tobě, Hospodine,“* praví žalmista. Benjamin, nejmladší a nejnevinnější z nich, propadl podle jejich vlastních slov smrti. *„Nechť umře“,* – to sami řekli.

Chvějíce se stojí Jákobovi synové před Josefem. Juda je jmenován první – on sám se totiž nabídl jako ručitel.

„I dí jim Josef: ‚Jaký jest to skutek, kterýž jste učinili? Zdaliž nevíte, že takový muž, jako já, umí poznati?‘ Tedy řekl Juda: ‚Což díme pánu mému? Co mluvití budeme? A čím se ospravedlníme? Bůh jest našel nepravost služebníků tvých – aj, služebníci jsme pána mého, i my i ten, u něhož nalezen jest koflík.‘“

V Žalmu 90,8 čteme vzhledem k židovskému ostatku: *„Položil jsi nepravosti naše před sebe a tajnosti naše na světlo obličje tvého.“* Právě tak zde mluví

Juda za všechny. Josef však trvá na tom, že jen provinilec zůstane jako služebník u něho a že ostatní mají v pokoji odejít ke svému otci. O Benjaminovi neslyšíme ani slovo, ten byl nevinný a trpěl za jiné. On „*nepravosti neučinil, aniž jest lest nalezena v ústech jeho*“ (Iz. 53,9). Benjamin trpěl pro svou spravedlnost, musel trpět pro zlý čin svých provinilých bratrů. To jeho bratři poznali a pocítili, protože jejich zločin byl jejich hřích vůči Josefovi. Bůh to nyní na nich vyhledal, tak v Božím světle soudí Juda o všech. Pokud šlo o ten pohár, byli nevinní. Avšak před lety musel nevinný – Josef – vypít trpký kalich utrpení a teď to bylo zrovna tak s Benjaminem. Jednou byl Josef jako otrok prodán za dvacet stříbrných a teď měl tentýž osud potkat Benjaminu.

Ano, onen stříbrný pohár, ze kterého pán země mohl všechno vidět a poznat, mluví velmi vážnou řečí. I v Benjaminovi máme obraz Pána Ježíše. Tomu ovšem nerozuměl ani Josef ani Benjamin. Josef chtěl tímto neobyčejným způsobem upoutat mysl svých bratrů na jejich veliký zločin spáchaný na Josefovi, a tak je přivést k sebezpoznání a pokání. Muselo se teď ukázat, zda budou schopni odebrat se ke svému otci v pokoji bez Benjaminu.

Kdysi měli dost bezcitnosti, aby se klidně posadili, jako by se nic nestalo (1. M. 37,25), když Josef plný duševního strachu úpěl v jámě. Josef nyní používá slova „pokoj“ jako zkoušky a také jako upomínky na jejich tehdejší stav srdce. Tak také Duch Svatý skrze Slovo Boží – vzpomeňme si na Iz. 53 a mnohé žalmy – poučí izraelský ostatek posledních dnů, že jeden Nevinný a Čistý šel trpkou cestou utrpení a okusil a vypil kalich Božího hněvu a smrti. Byl to Benjamin, na jehož duši lpěla duše jeho otce Jákoba. Právě tohoto slova „duše“ používá Juda (v. 30), aby poukázal na to, co se odehrává v duši. I prorok Izaiáš mluví o těchto hlubokých Kristových duševních zkouškách. „*Ve všelikém soužení jejich, i on měl soužení.*“ Tak později izraelský ostatek víc a víc bude porozumívat z Písem svatých tomu, že to byl jejich Mesiáš, jehož zrádci a vrahy se stali (srov. Sk. 7,52; Žalm 2,1–3). To vyvolá hluboké pokání a mocnou touhu po jejich Mesiáši.

Tento věřící ostatek bude také pro svou spravedlnost trpět (Žalm 1). Nepodrobí se požadavkům Antikrista, navzájem však bude poután láskou a péčí (srov. s Mat. 5,10,11).

Úchvatná Judova slova ukazují zřetelně, že je to už jiný Juda (1. M. 37,26.27). Mluví také za všechny, a toto bylo vydání se na milost a nemilost. Ani onu věc s Josefem nepomíná. Osmkrát užívá Juda slovo „*pachole*“ pro Benjaminu a dvakrát „*nejmladší náš bratr*“. Konečně se Juda jakožto silný muž nabízí místo pacholete jako otrok. „*Po tomto jsme poznali lásku, že On duši svou*

za nás položil i myť máme za bratří duše klásti“ (1. Jan. 3,16) To učinil Juda pro Benjamína.

Judova úchvatná řeč končí vzácnými slovy: „*Nebo jak bych já vstoupil k otci svému, kdyby tohoto pacholete nebylo se mnou? Leč bych chtěl viděti trápení, kteréž by přišlo na otce mého.*“ „*Budeme-li vyznávati hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všeliké nepravosti“ (1. Jan. 1,9).* „*Na výsosti a v místě svatém bydlím, ano i s tím, kterýž jest skroušeného a poníženého ducha, přebývám“ (Iz. 57,15).* „*Avšak na toho patřím, kterýž jest chudý a třese se před Slovem Mým“ (Iz. 66,2).* Takto vnitřně zdrcen stál i Juda před Josefem.

Judovo hluboké vyznání a pokoření nám připomíná úchvatné Davidovo vyznání v Žalmu 51. Obojí uvádí Duch svatý velmi podrobně. V obojím případě se jedná o osobní vinu a hřích, avšak obojí poukazuje na Izraele. Jak je to vše poučné! Zvláště i tehdy, když i u Božích dítek dochází k různým pochybením (Iz. 1,18).

Od nynějška se již nemluví o Judově velikém hříchu. Bůh jej odpustil a uvrhl do hlubokosti mořské. Nemluví se již o hříchu, nýbrž o požehnání. Bez vyznání by však o požehnání nemohlo být řeči, neboť Bůh je světlo a tmy v Něm nižádné není.

Jak často i u Božích dítek chybí vážné vyznání tam, kde došlo k pochybení! Tvrdost a nesmiřitelný duch jsou pro to často překážkou. Kde však je upřímné vyznání, je Bůh „*hojný k odpuštění*“ a má trpělivost s naší lidskou slabostí. Skláníme se hluboce a rádi před Pánem v tichosti. Kéž bychom to více uměli uskutečňovat ke cti Páně!

Josef se dává svým bratrům poznat

1. M. 45

„Josef pak nemoha se déle zdržeti přede všemi přistojícími, zvolal: Každé všechněm lidem ven! I nezůstal žádný s nimi, když se známil Josef s bratřími svými. Potom pozdvihl hlasu svého s pláčem a slyšeli to Egyptští, slyšel také dům faraonův. I řekl Josef bratřím svým: „Já jsem Josef, ještě-li jest živ otec můj?““

Překrásný, dlouho očekávaný okamžik pro Josefa – mohl se nyní dát poznat svým bratrům nejen ve slávě, nýbrž i v lásce a milosti. Nyní mohl k nim mluvit od úst k ústům, bez tlumočníka, v jejich mateřštině. Jeho bratři nemohli ohromením vypravit ani slovo, ale Josefovy slzy svědčily o jeho soustrasti a neměnné lásce vůči bratrům.

To nám prorocky ukazuje na náklonnost Pána Ježíše Krista k Jeho lidu (Jer. 31,3–5; 5. M. 33,27; Pís. Šal. 8,7). *„Tentýž je včera i dnes i na věky“* (Žid. 13,8). Jak vzácné a potěšující je to pro nás všechny! *„Milovav své, kteříž na světě byli, až do konce je miloval“* (Jan 13,1). Také nám připomíná tuto událost ono mytí nohou, které vykonal Pán na Svých učednících.

Srdce a svědomí Josefových bratrů byla dosažena a rozhojňená milost a láska upokojují usvědčené svědomí: *„Já jsem Josef, bratr váš, kterého jste prodali do Egypta.“* Při tomto výjevu nebyl žádný Egyptan. *„Já jsem Josef“* – toto jediné slovo poděsilo a rozechvělo bratry, a tak ihned následuje otázka: *„Živ-li ještě otec můj?“*

Josef sice již věděl, že otec ještě žije, avšak chtěl takto bratry upamatovat na svůj starý rodinný poměr vůči nim a vůči otci. Jak něžná láska!

O Izraeli čteme podobně: *„Děsí se, třásti se budou nade vším tím dobrým a nade vším pokojem tím, kterýž jemu způsobím“* (Jer. 33,9). Bratři nemohli Josefovi odpovědět, *„nebo se ho ulekli“*. Podobně se dařilo učedníkům, když se jim zjevil vzkříšený Pán (Luk. 24,25–35).

Tak bude i bída a soužení věřícího židovského ostatku tak veliké, že tomu nebudou moci ani věřit, když se Pán Ježíš náhle ukáže v jejich středu, že to je vskutku jejich Záchránce a Mesiáš, po kterém přece dlouho vyhlíželi a za Jehož příchod prosili a modlili se.

„Já jsem Josef,“ praví svým bratrům. Ti ho ovšem neočekávali, protože ho měli za mrtvého, ale v jejich svědomí přece dále žil a jak rádi by tuto věc viděli uvedenou do pořádku! Vyznali Josefovi svůj hřích, jak jsme viděli, a on

k nim praví: „*Přistuptež medle ke mně! I přistoupili.*“ (v. 4). Tak i Vzkříšený řekl učedníkům, když při zavřených dveřích vstoupil do jejich středu: „*Dotýkejte se Mne a vizte, neboť duch těla a kostí nemá, jakž Mne vidíte mítí.*“ A Tomášovi řekl: „*vztáhni prst svůj sem a viz ruce Mé, a vztáhni ruku svou a vlož v bok Můj... I odpověděl Tomáš a řekl Jemu: Pán můj a Bůh můj!*“ Je to krásný obraz ostatku v posledních dnech, když pozná svého Pána a Mesiáše a bude Ho oslavovat (Žalm 87,5–6).

„*Já jsem Josef, bratr váš, kterého jste prodali do Egypta*“ (v. 4). Jaké hluboké city pokání a lítosti vzbudilo toto v srdcích a svědomích bratrů! Ihned však Josef dodává: „*Protož nyní nermutte se a neztěžujte sobě toho, že jste mě sem prodali, nebo pro zachování života poslal mne Bůh před vámi.*“ Třikrát se zmiňuje Josef o této skutečnosti. Jak se v tom zjevila láska a něžnost vůči bratrům! (Srov. s Žalmem 105,17). Tak i Bůh Svého Syna Ježíše Krista poslal před námi, aby nás zachránil a daroval nám věčný život (Jan 3,16).

„*Nyní tedy ne vy jste mne poslali sem, ale Bůh, kterýž mne dal za otce faraonovi a za pána všemu domu jeho*“ (v. 8). Tak čteme i ve Skutcích apoštolů 2,36: „*Věziž tedy jistotně všechen dům izraelský, žeť Bůh i Pánem Ho učinil i Kristem, toho Ježíše, kteréhož jste vy ukřižovali.*“

Konečně padá zástěra s jejich očí. „*A aj, oči vaše vidí, i oči bratra mého Benjamina, že ústa má mluví vám*“ (v. 12). Potom poslal Josef spěšně své bratry ke svému otci s radostným poselstvím: „*Toto praví syn tvůj Josef*“ (v. 9), „*Povíte také otci mému o vši slávě mé v Egyptě a což jste koli viděli, pospěštež tedy a přiveďte otce mého sem*“ (v. 13). Zde máme **syna**, jeho **otce** a jeho **bratry**, jakož i Josefovou slávu. V Janově evangeliu taktéž nacházíme Pána Ježíše uprostřed učedníků, které nazývá Svými bratry.

„*Jdiž ke bratřím Mým,*“ praví vzkříšený k Marii Magdaléně, „*a pověz jim: Vstupuji k Otci svému a Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu.*“ Maria Magdaléna oznámila pak hned učedníkům radostnou zvěst, „*že viděla Pána a že jí to pověděl*“ (Jan 20,17.18). Pro Josefovy bratry to byl mocný zážitek. Každé srdce bylo rozšířeno a plálo. Žalm 45. nám prozrazuje tyto city: „*Mé srdce překypuje dobrým slovem. Pravím: Písně mé králi! Jazyk můj jako pero hbitého písaře!*“ (dle pův.).

„*Tedy padl na šiji Benjamina, bratra svého a plakal; Benjamin také plakal na šiji jeho*“ (v. 14). Jaké to bolestné doby prožil Josef! Vše to bylo tak zvláštní a nevysvětlitelné, ale žádná odmluva ani reptání nepřešlo přes jeho rty; tiše očekával na spasení Hospodinovo, neboť věděl: „*potom zvíš*“ (Jan 13,7). I

Benjamin plakal na šíji jeho. Jaké to niterné spojení a obecenství. Nacházíme je i u věřících, když láska Kristova víže srdce (srov. 1. Sam. 20,17–41; Skut. 20,36.37; 2. Tim. 1,4.5).

„A políbil všech bratří svých, plakal nad nimi a potom mluvili bratří jeho s ním.“ U ostatních Josefových bratrů nenacházíme tytéž city a pohnutky jako u Benjamina, ač Josef nečiní rozdíl. Duch Svatý nám nesděljuje, o čem bratři mluvili s Josefem, avšak pravděpodobně jejich řeč byla výrazem hluboké vděčnosti vůči němu. Jejich jazyk byl nyní proměněn v *„pero hbitého písaře“*. Vše bylo učiněno nové!

Nyní přichází všechno na veřejnost a je to sděleno i faraonovi. *„Přijde, aby oslaven byl v svatých svých... v onen den.“* (2. Tes. 1,10). Faraó dává pokyn, aby celý Jakobův dům přišel do Egypta, a prorok Micheáš nám sděluje: *„Jako za dnů, v nichž jsi vyšel ze země egyptské, ukáži jemu divné věci, což vidoucí národové stydět se budou za všechnu sílu svou, vloží ruku na ústa a uši jejich ohluchnou“* (Mich. 7,15.16). *„A očistím je od všeliké nepravosti jejich, kterouž hřešili proti Mně, a odpustím všechny nepravosti jejich, kterýmiž hřešili proti Mně a jimiž zpronevěřovali se Mně, a toť Mi bude ke jménu, k radosti, ke chvále a ke zvelebení mezi všemi národy země, kteříž uslyší o tom všem dobrém, kteréž já jim učiním a děsí se, třásti se budou nade vším tím dobrým a nade vším pokojem tím, kterýž jemu způsobím“* (Jer. 33,8.9). Tak mluví Bůh o ostatku posledních dnů. *„Aj, Já a dívky, kteréž dal Mi Bůh,“* čteme ve Starém i Novém Zákoně (Iz. 8,18, Žid. 2,13). Tu *„slunce vychází ráno bez oblaků“* (2. Sam. 23,4).

Josef se nestydí nazývat pohrdané Hebrejce svými bratry a ve Skutcích 3,17–18 praví Petr: *„Ale nyní, bratří, vím, že jste to z nevědomí učinili... Bůh pak, což předzvěstoval skrze ústa všech proroků svých, že měl Kristus trpět, tak naplnil.“* Nemůžeme se při čtení tohoto výjevu ubránit dojmu, že Josef je nejšťastnější: jeho přání a jeho žádost je nyní uspokojena. Bůh mu dává uprostřed jeho bratrů zapomenout na soužení jeho duše a těšit se z obecenství s nimi. V předobrazu je to něco z toho, co nám zjevují proroci Micheáš a Sofoniáš: *„Kdo jest Bůh silný podobný Tobě, kterýž by snímal nepravost a promíjel přestoupení ostatkům dědictví svého, kterýž by nedržel na věky hněvu svého, protože líbost má v milosrdenství? Navrátě se, slituje se nad námi, podmaní nepravosti naše; nýbrž uvržeš do hlubin mořských všechny hříchy jejich. Pravdomluvným se ukážeš Jákobovi, milosrdenstvím Abrahamovi, jakož jsi přísáhl otcům našim ode dnů starodávních“* (Mich. 7,18–20). *„Hospodin Bůh tvůj uprostřed tebe, mocný zachová tě, radovati se*

bude z tebe s veselím, přestane na milování svém tebe, plésati bude nad tebou s prozpěvováním“ (Sof. 3,17).

Všichni dostali **nové šaty**, tak se to slušelo, neboť tak to bylo podle Josefova srdce. Izaiáš praví: „*Velice se budu radovati v Hospodinu a plésati bude duše má v Bohu mém; nebo mne oblékl v roucho spasení a pláštěm spravedlnosti přioděl mne“ (61,10).* I Zachariáš píše: „*Vezměte roucha ta zmazaná z něho... Pohled, přenesl jsem s tebe nepravost tvou a oblékl jsem tě v roucha ozdobná“ (3,4).* Ve Zjevení 1,5–6 slyšíme, jak oslavení svatí praví: „*Kterýž zamiloval nás a obmyl nás od hříchů našich krví svou... Jemu bud sláva a moc na věky věků“* a v kap. 4,4 vidíme tytéž věřící sedět v nebesích na trůnech, oděné bílými rouchy se zlatými korunami na hlavách.

Benjamin je zvláště obdařen. A otci jsou poslání oslové a oslice naložení nejlepšími egyptskými věcmi a obilím, chlebem a pokrmu pro otce na cestu. Jak krásný je to předobraz Boží péče o naši cestu vstříc Pánu! Kristova smrt na kříži nám způsobila věčné vykoupení a Jeho služba u Otce ručí za naše zachování a udržení až k cíli. Duch Svátý, poslaný v Otcově jménu, nám to oznamuje: „*Já a Otec jedno jsme.*“ Všechny Boží požadavky jsou splněny. Bůh praví: „*Na hříchy jejich a na nepravosti jejich nevzpomenou více“ (Žid. 10,14–18).*

Celý Jákobův dům měl přijít do Egypta, a proto jim poslal Josef vozy, aby je přivezly. Jákobovi pak je přinesena předivná zpráva o Josefovi. Jeho zbloudilí synové jsou uzdraveni a napraveni, a tako obdarováni novými, čili svátečními šaty, zvláště Benjamin. Oči Egyptských a zvláště faraonovy jsou na ně upřeny. Tak propustil Josef své bratry a oni odešli domů. Jaké city asi plnily jejich srdce, city radosti a štěstí! Především proto, že pán a vládce celého Egypta byl jejich bratr. On jim vše odpustil a tak bohatě je obdaroval a – Benjamin jel s nimi!

Josef řekl svým bratrům na cestu důležitá slovo: „*Nehádejte se na cestě!*“ (v. 24). Ano, jak snadno by mohlo dojít k vzájemným obviňováním a výčitkám o poklesku vůči Josefovi a o jeho prodání! Satan nenávidí pokoj mezi bratry. Jak snadno by mohla vzniknout závist, ono staré zlo, vůči lépe obdařenému Benjaminovi, nebo by se Juda mohl chlubit a hledat svou čest a zdůrazňovat svůj zákrok kvůli Benjaminovi atd. Avšak vstříc jim jdoucí milost, Josefova láska, jeho sláva a jeho péče o ně všechny a to, že měli přijít k němu, to byla dostatečná příčina, aby se radovali. „*Pakli jest v slávě jeden oud, spolu radují se s ním všichni oudové“ (1. Kor. 12,26).* Jde o to nepovyšovat se nad jiné, nýbrž v pokoře mít druhé za důstojnější než sám sebe. Co

způsobila závist a žárlivost v rodinách a ve shromážděních! I Bohem daných darů používá si nepřítel, aby se jedni nad druhé vyvyšovali! Pavel píše Filipenským: „*Nehledejte každý svých věcí, ale každý také toho, což jest jiných.*“ V tomto ohledu nacházíme v Novém Zákoně mnoho napomenutí: „*Mějte se k sobě vespolek pokojně.*“ „*Nevzdychejte jedni proti druhým.*“ „*Zdržujž jazyk svůj od zlého a rtové tvoji nechť nemluví lsti.*“ V Korintu bylo zakoušeno našeptávání a utrhaní kromě hrubých tělesných hříchů. Jak je potřeba Josefovo napomenutí i pro nás všechny! Bez lásky a pokoje není žádné vzdělání, žádný růst a také žádné klanění.

Neměli se Josefovi bratři zabývat daným jim příkazem pro otce doma? Neměla být jeho radost a štěstí i jejich radostí a štěstím? Vznikl zcela nový poměr. Ten měl být uchován a nikoli zkalen. Josefova láska vážala srdce a láska je svazek dokonalosti. Vzdělává a nemyslí na své věci, nýbrž na jiné. Láska je z Boha. Často byla potřeba dlouhá doba k tomu, aby zrušené nebo uvolněné svazky byly opět napraveny. Chopení ve světle uchovává, očisťuje, činí pokorným a přináší pozhnání nám i jiným.

Kde je láska v činnosti, tam se myslí na oslavení Páně. „*Z hojnosti srdce ústa mluví.*“ Tak tomu bylo i u Josefových bratrů. Přišli ke svému otci s poselstvím: „*Josef ještě živ jest!*“ Jak rychle se asi rozeslo toto poselství od stanu ke stanu, od úst k ústům! „*Nemožno,*“ myslelo si asi mnohé srdce. Jákobovo srdce omdlelo, neboť nevěřilo této zprávě. Bylo to příliš nepochopitelné a kromě toho znal své syny jen podle jejich dřívější povahy, jak jim tedy mohl nyní důvěřovat? Avšak jeho od viny osvobození synové mu sdělili všechna Josefova slova, která k nim mluvil, aby jej přivedli. A „*okřál duch Jáko**ba, otce jejich, i řekl Izrael: Dosti jest, ještě syn můj Josef živ jest. Půjdu a uzřím ho, prve než umru.*“

Jaký to milý výjev! Jákobův kalich oplývá a jeho hlava je pomazána olejem. Bylo to procitnutí po dlouhé temné noci. Nové ráno a nový den přišel. Hořká Mara se stala sladkým Elim. Jaká radost a jaké osvěžení pro starého poutníka! Připomíná se opět jméno **Izrael**, jméno, které mu dal Bůh; jeho srdce se rozšířilo a chvělo (srov. Iz. 60,1–10).

Tak jednou oživne duch celého izraelského ostatku. Poselství o Mesiáši – Kristu pronikne všemi zeměmi. On bude předmětem a střediskem. Jeho láska, milost a sláva mocně přitahuje. Vše je v pohybu, aby Mu bylo holdováno. Josef žije a jít k němu – to je heslo, které nyní vydal Jákob.

„Nebo nastane den, v němž volati budou strážní na hoře Efraimově: Vstaňte

a vstupme na Sion k Hospodinu, Bohu svému. Takto zajisté praví Hospodin: Prozpěvujte Jákobovi o věcech veselých, prokřikujte mezi předními z národů, dejte se slyšeti, chválu vzdávejte a rcete: Vysvobodí, Hospodine, lid svůj, zbytek Izraelův! Aj, Já přivedu je ze země půlnoční a shromáždím je ze všech stran země... Obrátím zajisté kvílení jejich v radost a potěším jich a obveselím je po zármutku jejich... a lid Můj dobroty Mé nasytí se, praví Hospodin“ (Jer. 31,6–14). Jaká to změna! „Já Hospodin časem svým brzo způsobím to“ (Iz. 60,22).

Jakou radost způsobila v den vzkříšení Pána Ježíše slova „*Ježíš žije!*“ Jak i zde, podobně jako u Jákoba, zmizely všechny pochybnosti, ač mnozí tomu z počátku nechtěli věřit! Ale večer téhož dne bylo řečeno: „*Vstal Pán právě!*“ Brzy vstoupil sám do středu učedníků! Nyní nastalo světlo ve ztrápených srdcích, opět ožil potlačený duch, nastala veliká radost mezi věřícím hloučkem v Jeruzalémě. I zde bylo řečeno: „*Rychle jdouce, povězte učedníkům Jeho, že vstal z mrtvých... I vyšedše rychle z hrobu s bázní a radostí velikou, běžely, aby učedníkům Jeho zvěstovaly*“ (Mat. 28,7.8). Josef žije! Jaké to vzácné slovo pro Jákoba! Ježíš žije! Jaké to slovo síly, radosti a útěchy pro vykoupené Páně všech dob!

Ježíš žije! Zvítězil!
Kdože slávu Jeho zvýší?
Ježíšova drahá krev
zahladila moje hříchy.
Živ jsem s ním – On nesl soud,
nemohu už zahynout!

I my – podobně jako Jákob, – jsme na cestě, abychom Jej uviděli. Ani nám nechybí závdavky i viditelné důkazy Jeho lásky a věrnosti. Kéž nás tedy zavolání „*Ježíš žije*“ povzbudí k horlivější službě a oddanosti!

„*Aniž se ohlédejte na nábytky své!*“ vzkázal jim Josef. Ano, jak často náš majetek je nám překážkou v přijetí požehnání pro sebe nebo pro jiné! Co praví prorok Aggeus: „*Jest-liž vám čas, abyste vy seděli v domích svých táflovaných a dům tento (Hospodinův) pustý stál?*“ (Ag. 1,4).

„*Nejlepší místo ve vsi zemi egyptské vaše bude.*“ To vzkázal Josef ve farao-nově jménu Jákobovi a jeho domu. My známe ono zvolání: „*Aj, Ženich!*“ Co v nás dodnes způsobilo? Jsou naše srdce osvobozena od všeho, co v přítomnosti brzy přicházejícího Pána nemůže obstát?

Izrael odchází do Egypta

1. M. 46

„Tedy bral se Izrael se vším, což měl, a přišed do Bersabé“ (v. 1). To nám připomíná Izaiášovo slovo: „Kdo jsou ti, kteříž se jako hustý oblak sletují a jako holubice k děrám svým? Na Mne zajisté ostrovové očekávají a lodi tarské zdávna, aby přivedly syny tvé zdaleka, též stříbro a zlato své s sebou, ke slávě Hospodina Boha tvého, a ke Svatému izraelskému, nebo tě oslaví“ (Iz. 60,8–9). Izraelský lid se shromáždí ve své zemi.

Bersabé – jaké je to místo vzpomínek pro Jákoba! (srov. kap. 22,19; 26,23). *„Obětoval oběti Bohu otce svého Izáka.“* Jákob se naučil nespolehat na tělo, se svými plány a vlastními cestami skončil. V jeho srdci vznikly otázky, zda je to podle Božích myšlenek, aby sestoupil do Egypta. Očekává od Boha, kterému se blíží, na základě oběti odpověď. *„I mluvil Bůh Izraelovi u viděních nočních, řka: Jákobe, Jákobe! Kterýžto odpověděl: Aj, já!“* Nyní následuje povzbuzující souhlas a Jákob slyší slavnostní ujištění: *„Já jsem Bůh silný. Bůh otce tvého, neboj se sestoupiti do Egypta – Já sestoupím s tebou.“* To úplně postačilo, aby byl Jákob upokojen. Že Jákob obětuje Bohu svého otce, to nám ukazuje, jak pocítoval svou vlastní nicotu. Počítá jen s Božími zaslíbeními. To, že Bůh volá dvakrát *„Jákobe, Jákobe“* nám ukazuje, do jaké hloubky sestupuje Boží milost a slitování.

„Všech duší domu Jákobova, kteréž vešly do Egypta, bylo sedmdesáte“ (v. 27). Juda byl Jákobem určen jako vůdce. Jaká je to milost, která určuje Judu jako toho, kdo ukazuje cestu! V tom je Juda ovšem i obrazem Pána Ježíše. Tak i na konci dnů týž lid, který Pána Ježíše zavrhl, Jej bude následovat jako nového a pravého Vůdce. Potom bude celý Jákobův dům ve spojení s Mesiášem, jakož i zde Juda spojuje Jákobovy syny s Josefem. Nikdo k tomu nebyl vhodnější než Juda. V těžké hodině osobně zakročil ve prospěch všech a tím způsobil vysvobození.

Nyní následuje strhující výjev shledání Josefa se svým otcem. Vše je zde líčeno velmi přirozeně a přece tak úchvatně. Jaké shledání po dlouhé temnotě a nejistotě!

Jaké je to povzbuzující zvláště pro věřící, kteří musejí procházet těžkými zkouškami a utrpeními! Je dobré a požehnané plně důvěřovat Bohu. On má ve všech vedeních svou moudrou ruku a nadto víme, že čas utrpení je jen krátký. Brzy budeme u cíle, doma s Kristem v otcovském domě!

Ihned pak praví Josef svým bratrům a domu svého otce: „*Zvěstuji faraonovi a dím jemu: Bratři moji a dům otce mého, kteříž bydlili v zemi kananejské, přišli ke mně.*“ V Žalmu 22,23 praví Duch svatý prorocky o Kristu: „*Zvěstovati budu jméno Tvé bratřím Mým.*“ A u Jana 20,17 praví Pán Ježíš: „*Vstupuji k Otci svému a Otci vašemu, k Bohu svému a Bohu vašemu.*“ Ani Josef se zde nestydí mluvit o svých bratrech, v Egyptě tak pohrdaných pastýřích (v. 34). I List Židům nám sděluje, že Pán Ježíš se nestydí nazývat nás svými bratry. Jaké snižení! Jaká láska!

Josef, jeho bratři a dům jeho otce tvoří od nynějška celek. Celá rodina však zůstává oddělena od Egypta, zůstávají jen jako cizinci v jeho středu. Tak i Josef.

Náš Pán nás nenechal v neznámosti o našem postavení v tomto světě; i apoštolové vždy zdůrazňovali naše postavení cizinců na této zemi (srov. Jan 15,18–19; 17,18–19). Přesto však se u věřících tak často ukazuje náklonnost k světu, což vždy víc podporuje úpadek křesťanstva.

Faraonův služebník

1. M. 47

Ačkoliv je Josef vládcem a pánem celé egyptské země, zůstává přece vždy faraonovým **služebníkem**. Nejedná svémocně a čeká na královské pokyny. Pět svých bratrů představuje faraonovi (v. 2). Číslo 5 je symbolem potřeby a závislosti. Sdělují faraonovi, že jsou pastýři ovcí a že by se rádi zdržovali v Egyptě. Faraó a Josef jsou jedné mysli v tom, aby jim byl dán nejlepší díl Egypta za bydliště. „*Já a Otec jedno jsme*“, praví Pán Ježíš (Jan 10,30). „*Nebo sám Otec miluje vás, protože vy jste mne milovali*“ (Jan 16,27). Nejlepší země, jaká vůbec je – otcovský dům v nebesích – je naším věčným údělem (Jan 14,2–4; 17,22–24). Schopní („rozšafní“) muži mají být vybráni jako dozorcí (v. 6). I v našich dnech je velní zapotřebí „*lidí věrných, kteříž by způsobili byli i jiné učit*“. Jak je to dobře, že Pán sám dává všechny potřebné dary k spořádání svatých, k dílu služebnosti, pro vzdělání těla Kristova. On sám se i dnes stará o to, aby Jeho církev, kterou vydobyl Svou vlastní krví, byla chráněna a vzdělávána (viz 2. Tim. 2,2; Efez. 2,13; 4,7–13; Sk. 20,28 aj.).

Josef opatřil příbytky pro svého otce a své bratry (v. 11). I náš Pán odešel, aby nám všem připravil místo v otcovském domě na výsostech (Jan 14,1–3).

Josef opatroval svého otce a své bratry chlebem podle počtu dětí. Tak i Pán opatřuje Svě chlebem života. Stará se o všechny a o všechno. Všechna jména svatých jsou zapsána v nebesích. On zná Svě ovce jménem.

Všichni obyvatelé země jsou nuceni vstoupit ve spojení s Josefem. Prosí: „*Dej nám chleba*“ (v. 15). Tak bude po vtržení věřících všechno poddáno Bohu (Ef. 1,9–10; Žalm 2,12; 22,29). Ale již dnes smějí lačnější a žíznící duše přijít k Pánu Ježíši a najdou u Něho chléb a vodu života zdarma.

Josef poddal všechno faraonovi a o Pánu Ježíši čteme, že odevzdá všechno Otci (1. Kor. 15,24–28). Jákob žehná faraonovi, což vyjadřuje, že stojí jako věřící před Bohem, což u faraona přes jeho pozemskou vznešenost a bohatství nebylo. Jákob stál výše. Bylo mu tehdy 130 let – je to vysoké stáří, ale přesto se zelenal a kvetl i v šedinách (Žalm 92,13–15). Dosvědčuje před faraonem své cizinectví, avšak neodvažuje se srovnání se svými otci. Podobně mluví David (2. Sam. 23,5). Sláva víry září i zde ve faraonově paláci. Jákob byl tím šťastnějším. Ve Skutcích 26,26–29 vidíme podobnou věc. Pavel, stojící před králem Agrippou a svými soudci, je šťastnější.

Vidíme však ještě jiné rysy slávy. Jákobovo srdce prodlévá před jeho koncem

v zemi zaslíbení, v Kanaánu. Tam chtěl být pohřben v pohřebišti otců, aby sdílel splnění zaslíbení ve vzkříšení v zemi s Abrahamem a Izákem. Vyžaduje si v této věci od Josefa přísahu (Žid. 11,22). Josef odpřisáhl a Jákob se sklonil. Byl zaměstnán zaslíbeným – Kristem – a tím končí naše kapitola. Obsahuje obrazné vyličení království. Vše je poddáno Josefovi; on vše spravuje ve faraonově zájmu, jako se to bude později dít v dokonalosti skrze Pána Ježíše. Jákobovy příběhy začínají a končí Josefem.

Sláva milosti se ukazuje u Jáкова zvláštním způsobem – vše, co o něm čteme od kapitoly 37, je bez stínu. V životě starého Jáкова je vše milé a přitažlivé. Kéž i naše srdce více naplňuje Boží láska a Kristova osoba, abychom, spatřující jeho slávu, byli více a více „*v týž obraz proměňováni od slávy v slávu jakožto od Ducha Páně*“ (2. Kor. 3,18).

V Josefových příbězích, jak se nám vypravují v Božím Slově, nacházíme velmi často slovo „bratři“. Ve spojení s Josefem asi devadesátkrát. Zvláště často nacházíme toto slovo v kapitolách 43 a 44. To obsahuje důležité poučení pro nás všechny. Není možno myslet na bratry a nebýt naplněn láskou. V listu Efezským nacházíme slovo „láska“ v každé kapitole. Láska, která všechno dala za nás, by nyní měla být nalezena mezi námi.

Jákovova víra

1. M. 48

Hlavní obsah této kapitoly je nám vylíčen několika slovy v listu Židům 11,21. Tam čteme: „*Věřou Jákob umíraje každému ze svých synů Josefových požehnání dával a poklonil se na vrch hůlky své,*“ tj. opíraje se o ni. Jákob se zabývá zaslíbeními. Prvorozený neobdržel požehnání. Ruben je ztratil pro svůj hřích (1. Par. 5,1). Ani Manases, ačkoliv byl prvorozený, neobdržel požehnání prvorozenství, nýbrž Efraim (v. 13.14). Vše muselo stát na půdě neboli na zásadě milosti. Bůh se neváže na prvorozené, aby se nechlubilo před Ním žádné tělo (např. Kain, Izmael, Ruben; nejstarší synové Izai byli zavrženi, avšak nejmladší David byl vyvolen). Saul byl lidem vyvolán za krále, ale Bohem zavržen. V této kapitole nacházíme Jákobovo krásné pokorné smýšlení a také přiměřené pocity o jeho cestě. Neodvažuje se přirovnávat se k Abrahamovi a svému otci Izákovi, kteří chodili před Bohem. Chválí však Boží věrnost, která ho pásla, a mluví o andělu, který ho vytrhl ze všeho zlého. To vše je úchvatné a překrásné. Jákob vidí na celé své cestě jen milost a velebí ji. Snad i toto můžeme uvést ve spojení s izraelským lidem na konci dnů, kdy Bůh je svou věrností napraví a zachrání. Bude to potom Kristus, který jim požehná a kterého budou velebit. Je vzácné vidět, jak se Bůh s oblibou nazývá Bohem Jákobovým.

Nakonec vidí Jákob konečný návrat lidu do země zaslíbení, ačkoliv naplnění zaslíbení trvalo 400 let.

Kéž i při nás se najde toto pokorné smýšlení, neboť i my často pozorujeme při sobě spíše známky Jáкова než Abrahama nebo Izáka. Přesto však je Jákobův konec požehnaný. Ke konci dává Jákob svému synu Josefovi kus pole, který dobyl svým mečem. Tam později byly pohřbeny Josefovy kosti (Jozue 24,32). O mnoho století později seděl v blízkosti tohoto pole pravý Josef, Ježíš Kristus, unaven po cestě, u studnice, aby si odpočinul a osvěžil se (Jan 4,5).

Prorocký výhled

1. M. 49

„Povolal pak Jákob synů svých a řekl: Sejděte a oznámím vám, co se s vámi dítí bude potomních dnů. Shromážděte se a slyšte, synové Jákobovi, poslyšte Izraele, otce svého“ (v. 2). Zde máme překrásné prorocké líčení dějin Izraele. Všichni synové jsou shromážděni kolem otce a on sám mluví. Od Jákobových synů neslyšíme žádnou námitku nebo přerušení. Jákob je zde nádobou sdělující Boží myšlenky. Spojuje se svým osobním jménem získané jméno Izrael, které mu bylo dáno Bohem vzhledem k zaslíbením. Později používá Bůh o svém lidu taktéž obou jmen. Tak i v životě věřících je stránka osobní odpovědnosti i stránka Boží milosti. Nejdříve tu vidíme jako předmět proroctví dějiny odpovědných vůdců a předáků lidu.

U Rubena vidíme zkázu, strašlivé hříchy, které podle později daného zákona byly trestány smrtí. Rubenovo právo prvorozeného bylo ztraceno a přeneseno na Josefovy syny (1. Par. 5,1–2). Právě tak i Izraelovo prvorozenské právo – jeho výsadní postavení – mezi národy bylo ztraceno. Pro své hrozné hříchy a odstoupení od Boha byl Izrael jako Boží lid postaven stranou a v této přítomné době shromažďování církve nemá žádné přednosti.

U Simeona a Lévi vidíme jinou stránku hříchu: násilí. Drželi tajnou radu, aniž by se ptali Hospodina. Jákob v tom nechce být s nimi spojen. *„Do shromáždění jejich nesestupuj, slávo má, nebo v prchlivosti své zbili muže a svévolně žily podřezali volům.“*

Tak i později byl „Muž“ Kristus zabit. Byl usmrcen náboženskými vůdci, kteří spolu drželi tajnou radu, která by Ježíše Istivě jali a zahubili (Mat. 26,3–5). Také bylo zavrženo svědectví Ducha svatého, když byl ukamenován Štěpán, muž plný víry a moci. Jákob praví: *„Zlořečená prchlivost jejich, nebo neústupná, i hněv jejich, nebo zatvrdilý jest. Rozdělím je v Jákobovi a rozptýlím je v Izraeli.“* Tak se to stalo. Simeon byl rozdělen v Judově dědičném podílu. Lévi si naproti tomu později svojí rozhodností získal zvláštní službu, ačkoliv jako pokolení neměl dědictví. Ani pozdější chrámová služba nezůstala. Ano, celý národ je ještě dnes rozptýlen mezi národy, ačkoli se ukazují známky jeho shromáždění. Ještě je Izrael bez chrámu, bez oběti, bez bohoslužby. Zkáza a násilí jsou dva charakteristické znaky hříchu a obojí vidíme u Jákobových potomků, jak nám Písmo mnohokrát sděluje.

U Judy – jeho jméno značí chválu – se mluví o vítězství nad Judovým hříchem. Nacházíme zde velmi jasný poukaz na Krista. Třikrát je zde užito slovo „lev“ a třikrát slovo „Juda“. Jeho ruka bude na šíji jeho nepřátel a nikdo před ním neobstojí. Potom bude žezlo v Mesiášově ruce a nebude odňato, jak bylo v důsledku zavržení Hospodina a zavržení Krista Judou. I ve dnech Pána Ježíše kraloval Herodes, který nebyl ani pravým Židem. Ale onen jednou zavržený Mesiáš přemůže všechny nepřátele a jako Sílo, přinášející pokoj, v charakteru Davida a Šalomouna přivede bohaté požehnání (v. 10). Všechna proctví pak budou naplněna (v. 11.12). Výborný vinný kmen je věřící ostatek. Jen skrze něj může přijít a přijde požehnání. Bude veliká radost, pokoj v nebi i pokoj na zemi. I ve Zjevení 5 vidíme Pána Ježíše jako Lva z Judy, který zvítězil jako veliký vítěz na Golgotě. Juda je obraz moci, důstojnosti a vlády, jak bude v království pod vládou Pána Ježíše. U Judy není řeč o hříchu a vině – vše je odsouzeno a odčiněno. Tak to bude i v království. Pohanění Siónské dcery bude odstraněno.

U Zabulona vidíme následky zavržení Krista. Izrael je rozeznán mezi národy. Zabulon sleduje, jen pozemské zájmy. Kde kvete obchod a řemeslo, tam nacházíme i Žida. Ale jeho pomezí je až k Sidonu – narážka na přicházející soudy.

U Izachara vidíme vychytralost v obraze silného osla. Tady se dá něco vydělat. Cvičený ostrý zrak nachází místa, kde se dá ležet mezi ohradami. Žalmista praví: „*Zatímco uléháte mezi ohradami, jsou křídla holubice postříbřená a brky její z ryzího zlata*“ (Žalm 68,14 dle pův.). „*Vida odpočinutí, že jest dobré, a země rozkošná.*“ Je mu jedno, kde si lehne, nemá potřebu vejít do onoho pravého, lidu zaslíbeného odpočinutí, do oné rozkošné země, kterou ztratil. Stal se nosičem pozemských věcí a stojí ve faraonově službě, který je obrazem boha tohoto světa. Je robotným závislým služebníkem, musí sloužit jiným, místo aby jemu jiní sloužili, jak tomu bude v Mesiášově království (Iz. 60,10; 61,5). Proto také nevidí blížící se soud, který na něho přichází jako důsledek jeho pozemského smýšlení a jeho převládajícího finančního mocenského postavení.

U Dana vidíme lid v soudu. Bůh to dopouští. Jezdec na rychlém koni ukazuje, jak rychle je možné dosáhnout moc, ale také rychle být zasažen soudem. Had rohatý u cesty ukazuje Antikrista. Štípe koně do noh a jezdec padá zpět. Satansko – antikristovská moc nachází strašný, náhlý konec. Jeho vůdcovství, podporované jinými nebeskými i pozemskými Bohu nepřátelskými mocnostmi, i jeho náboženské a světské mocenské postavení bude náhle

ukončeno (Ezech. 21,30–32; Zach. 11,16–17). „*Chytí ho za patu osidlo a zmocní se ho násilník*“ (Job 18,9). „*Pán jej zabije dechem úst svých a zkazí zjevením příští svého*“ (2. Tes. 2,8).

Nacházíme v oněch dnech v Izraeli dvě skupiny: první, větší část následuje Antikrista a s ním hyne v soudech. Druhá, menší část, věřící zbožný ostatek, který je ve spojení s pravým Mesiášem, vchází do požehnání a dobrodiní království. Jeho volání „*spasení Tvého očekávám, ó Hospodine*“ najde vyslyšení v oněch temných a těžkých dobách (Iz. 25,9; 26,8–13).

U Gáda vidíme věřící ostatek v pronásledování a trápení, ale i on bude vysvobozen od všech nepřátel. Kristus pokoří jeho nepřátele a bude panovat nad jeho protivníky, věřící ostatek obdrží moc (Žalm 110,2; Zachariáš 12,6).

U Assera vidíme zprostředkovatele požehnání, rozdělujícího z Božské nevycerpateľné plnosti. Jsme povoláni zprostředkovávat požehnání a být horlivými ve službě ke vzdělání církve. Kdo bohatě rozsévá, bude i bohatě sklízet. „*Rozkoše královské*“ nám praví, jak sladké a vzácné je Boží slovo.

U Neftalíma vidíme osvobození. Satanovy řetězy, pouta, která nás vázala, jsou roztržena. Osvoboditel Ježíš Kristus přijímá chválu a čest. „*Výmluvnosti krásné*“ znázorňují ústní svědectví Páně. Žalmista praví: „*Jazyk můj pero hbitého písaře*“ (Žalm 45,2).

U Josefa – jeho jméno znamená „*On nechť přidá*“ vidíme **úplné** naplnění **všech** zaslíbení; jeho ratolesti vycházející přes zeď, tj. požehnání království jsou k užítku i národům. Ač byl Kristus na zemi naplněn hořkostí a raněn střelci, ano prošel i smrtí, přece zůstalo Jeho lučiště v síle na věky (Řím. 1,4). Je také nazýván „*pastýřem*“. Takovým se ukázal za starých dob vzhledem ke Svému pozemskému lidu smlouvy, Izraeli. On je Mocný Jákobův. Jako „*dobrý Pastýř*“ položil Svůj život za ovce a jako „*veliký Pastýř*“ nyní pase a opatruje Svě (Ezechiel 34,23–31; Žalm 23; Žalm 77,21). Je nazýván „*Kámen Izraelův*“, ačkoliv kdysi zavržen stal se nyní úhelným kamenem pro svůj lid (Efezským 2,20; 1. Petra 2,4). Vše přichází od Všemocného, který nám pomáhá a žehná nám pozemskými i nebeskými požehnáními. Vše sahá v překrásném souladu daleko za království, až „*ke končinám pahrbků věčných*“ – nekončí nikdy (Zjevení 21)! To vše spočívá na Kristově hlavě, jehož je Josef jen předobrazem, ovšem výstižným. V Kristu je vše utvrzeno a zajištěno, v Něm, který tam nahoře je navěky korunován a oslaven. On je nyní oslaven v nebi a bude oslaven i na zemi. Oba Josefovy sny budou potom naplněny, nebe i země Ho uznají a budou se Mu klanět.

Jaká je to výsada, smět Ho už dnes ctít a už dnes Mu přinášet chválu a velení a čest! Ano, milujeme Ho a kromě toho Jej smíme se šťastným srdcem očekávat z nebe, odkud přijde, aby Svou církev vzal domů, aby byla navěky s Ním.

U Benjamina – jeho jméno značí „syn pravice“ – vidíme Krista, našeho Pána, který ráno nového dne, na počátku království, přemůže všechny Svě nepřátele a bude „*s nesčíslnými se dělit o kořist*“. To bude odpověď na volání židovského ostatku, jak je nacházíme v Žalmu 80,18: „*Budiž ruka Tvá nad Muzem pravice Tvé, nad Synem člověka, kteréhož jsi zmocnil Sobě.*“ **Večer** onoho dlouhého dne požehnání, až bude Satan propuštěn z propasti, kde byl svázán, a získá nesčíslný počet přívrženců, zvítězí Kristus plně a konečně (Zjevení 20,7–10). Mojžíš nazývá Benjamina „*milý Hospodinův*“ (5. M. 33, 12). Tak i on je obrazem Krista a to jakožto soudce.

Tím končí Duch Svatý toto překrásné prorocké líčení dějin izraelského lidu. Jsou to slova, která mluvil Jákob ke svým synům a kterými jim požehnal. Jsou nám tu tedy představeny dvě věci: Předně osobní znázornění podle chození a smýšlení jednotlivců, a za druhé z toho vyplývající prorocký obraz toho, co se bude dít v pozdějších dnech.

Počátkem, koncem a středem Jákobových příběhů je Josef, jak jsme stále znovu viděli, obraz Krista. Jákob v něm vidí blízkost oné slavné doby, kdy zlořečení bude odňato od země. Kristus kraluje a to je požehnání. Potom budou splněna také všechna zaslíbení týkající se **dvanácti** izraelských pokolení. Jsme nyní zcela blízko hranice tohoto naplnění. Potom bude hluboce pocítěno. Jeho dobrota trvá věčně. Všechny Boží cesty dosáhly v této vzácné pravdě a skutečnosti svůj cíl. Kristus je Alfa i Omega, Počátek i Konec. Tak vidíme i Jákoba na konci své cesty zaměstnaného Kristem. Jeho poslední přání bylo, aby byl pochován v jeskyni na poli Mach-pelah naproti Mamre v kananejské zemi; tam čeká na vzkříšení. Večer života strávil v Egyptě, smrt ho přivedla zpět do země zaslíbení, země Kanaán.

Jákob jmenuje všechny, kteří už byli v té jeskyni pochováni. Pochoval tam i Líu, která porodila Judu. I on byl připojen ke svému lidu, k těm, kteří ve víře zesnuli, ale zaslíbení nevzali, nýbrž zdaleka je viděli, je i vítali a vyznávali, že jsou hosté a příchodí na zemi (Žid. 11,13).

Boží milost

1. M. 50,1–21

„Tedy padl Josef na tvář otce svého a plakal nad ním, líbaje ho“ (v. 1). Jak krásný důkaz Josefova poměru k otci! Jeho vztah a city k otci jsou stále tytéž, jak jsme viděli na počátku. Byl to vztah podle Božích myšlenek a takový, jaký vidíme i u Pána Ježíše vůči Jeho rodičům (Luk. 2,51). Ostatní Jákobovi synové nebyli k otci v takovém poměru jako Josef, aspoň nám o tom není nic řečeno.

Když Jákob umřel, stará se Josef o důstojný a počestný pohřeb. Navazuje spojení s faraonem, aby si získal souhlas k tomuto pohřbu. Jákobovo tělo je na cestě z Egypta do Kanaánu doprovázeno jako knížecí – dnes bychom řekli, že měl „státní pohřeb“.

Ha humně Atád se konala na Josefovův rozkaz sedmidenní smuteční slavnost (v. 10). Humno Atád vzbuzuje vzpomínku na žeň a to především vzhledem k zemi Kanaán. Atád leželo na druhé straně Jordánu. Jordán je obrazem smrti i vzkříšení. Pán Ježíš musel projít smrtí, jinak by zůstal sám. *„Nepadne-li zrno pšeničné do země a nezemře-li, samo zůstane.“* Z jeho smrti na kříži vzešel mnohý užitek. Nyní však přijde veliká žeň. Věřící nynější doby jsou *„prvotiny nějaké stvoření Jeho“* (Jak. 1,18).

Blíží se okamžik, kdy bude sklizena žeň nynější doby. Potom přijde shromáždění věřícího ostatku ze Židů i pohanů (Zj. 7). Potom všechen smutek bude ukončen a následuje *„osmý den“*, ve kterém bude radost zvláště veliká (Žalm 97,1). *„Osmý den“* je obraz věčnosti. Slavnost stánků potom nalezne své naplnění. Satan bude v této době svázán.

Ačkoliv jsou věřící vybízeni, aby se v Pánu vždy radovali, přece jen truchlí, hledíce na vše, co je kolem nich. *„Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou,“* praví Pán, a podobně Pavel Korintským: *„Neboť kteříž jsme v tomto stánku, také lkáme, jsouce obtíženi.“* (2. Kor. 5,4; Řím. 8,23). I pro ně však přijde *„osmý den“*, den slávy, kdy tam nahoře v otcovském domě dosáhnou radosti a blaha, a navždy přestanou starosti a vzdechy.

Jákobovi synové pochovali svého otce, Egyptští na tom neměli účast. Potom se všichni vrátili do Egypta. Jejich srdce však bylo přes všechnu prožitou lásku a milost plné podezření a nedůvěry vůči Josefovi. Jaké ubohé stvoření je člověk! Přišli k Josefovi a ještě jednou ho prosili za odpuštění, což ho mohlo jen zarmoutit: *„I rozplakal se Josef, když mluvili k němu.“* To je zde

řečeno po sedmé. Padli před ním a řekli: „*Aj, my jsme služebníci tvoji.*“ Ach, jak často zarmucujeme Pána svou nevěrou a nedůvěrou!

„Jimž odpověděl Josef: Nebojtež se, nebo zdaliž jsem já vám za Boha? Vy zajisté skládali jste proti mně zlé, ale Bůh obrátil to v dobré, aby... při životu zachoval lid mnohý. Protož nebojtež se již, já chovati budu vás i dítky vaše. A těšil je a mluvil k srdci jejich“ (v. 18+21). Josef jim již před 17 lety všechno odpustil a políbil je, nemohl dvakrát odpouštět. Co při nich ještě chybělo, mohl klidně přenechat Bohu. Zdali i my nemáme, místo kritizování chyb a nedostatků jiných, více jedni za druhé se modlit a před trůnem milosti se přimlouvat? (1. Petr. 2,21–23, Kol. 3,12–14, Fil. 2,1–3).

Zajisté, že není vždy zlý úmysl základem převráceného myšlení a jednání. Josef se snaží věrně přivést své bratry blíže Bohu. Když věřící procházejí různými bídami a zkouškami, působí mírná slova lásky a milosti lépe než tvrdá, studená slova výčitky. Dobrotivá slova jsou balzámem pro pokleslé srdce. Josef se plně odevzdal Bohu a On vše dobře spravil. To bylo k užitku celému Jákobovu domu a k požehnání všem.

Co se týče pozdějšího izraelského ostatku, i tu přijde vážná a těžká kázeň na jejich duše ve vzpomínce na jejich přestoupení a hříchy vůči jejich Mesiáši a i jim bude jejich krvavá vina odpuštěna. (Srov. 3. M. 16,29–31, Žalm 51,14, Zach. 12,10–14, Jer. 31–34, Mich. 7,1–20).

Příběhy Josefových bratrů jsou tedy překrásným pomníkem Boží milosti. Činili pokání a byli uzdraveni. Štěpán je nazývá „*patriarchy*“ (Sk. 7,1–20). Po své smrti byli všichni pohřbeni do hrobky v Sichem, kterou koupil Abraham od Emora, otce Sichemova (Sk. 7,15–16). Jak je to všechno krásné! Josef sám potvrzuje, že vše bylo dobré (v. 20).

Milí věřící rodiče! Důvěrně vzhlížejte ke svému Pánu! Možná, že jsou vaše děti v hříchu, nenávisti, závisti, na široké cestě tohoto zlého světa. Modlete se, **volejte** k Pánu, jak to činil Jákob za své děti. Jen Bůh mohl pomoci. Slyšel Jákobovo volání a jeho lkání našlo vyslyšení. V mnoha případech se rodiče nedožijí toho, že jejich děti jsou zachráněny pro věčnost. Ale vždy můžeme v důvěře trvat na tom, že Bůh může všechno. Jak mnohé případy jsou nám známy, kdy se takové děti obrátily po smrti rodičů. Stejně můžeme i všechny jiné okolnosti a těžkosti v modlitbě předkládat Bohu. On může učinit nad naše prosby a nad naše chápání. Jakou posilou je Jákobův a Josefův příběh pro naši víru!

Boží zaslíbení

1. M. 50,22–26

Josef a dům jeho otce tvořili střed Egypta. Zde se sbíhaly všechny nitky země, odtud bylo všechno řízeno a vedeno. Stejně je dnes vše řízeno z nebe, kam se Kristus po vykonání Svého díla navrátil. Třebaže je zevní řízení ještě v rukou národů, přece Pán všecko shůry spravuje (Jan 17,2; Mat. 28,18). To je dokonale pravdivé a bude také plně zjeveno, jak čteme v Iz. 53,11 o Pánu Ježíši, až se naplní Ef. 1,9-10, kdy správa plnosti časů bude uvedena pod jednu Hlavu – Krista. Viz také Žid. 2,5–8, 1. Kor. 15,25–28.

Josefova víra se ukazuje na konci jeho pohnutého a proměnlivého života, jako u Jáкова, ve svém nejvyšším lesku. I jeho srdce v čas blížícího se konce prodlévá v zemi Kanaán a zabývá se Božími zaslíbeními. U smrtelné postele svého otce slyšel překrásné výroky. Pochopil přání svého otce, aby byl pochován v zemi Kanaán. I Josef tam chtěl odpočívat a tam očekávat vzkříšení – viděl zaslíbení zdaleka a vítal je (Židům 11,13).

Měl přijít Ježíš Kristus, Lev z Judy, tak pravil jeho Otec, a mluvil o požehnáních nebes. To vše však bylo v úzkém spojení s oběma Josefovými sny.

1. Petr. 1,11 nám praví, že ve Starém zákoně Bůh stále poukazoval na Krista. Oni věřící bez pochyby více chápali a zakoušeli, než se všeobecně myslí. Ovšem až po dokonání Kristově díle a seslání Ducha svatého bylo vše v plnosti pochopeno, jak se také stalo o Letnicích, ale i ve Starém zákoně byli takoví, kteří pohrdli časným vysvobozením od smrti, aby získali „lepší“ vzkříšení (Žid. 11,35).

Pozoruhodné je, že v celém tak podivuhodném Josefově životě je nám v Listu Židům 11,22 sdělen jen jeho poslední výrok: „*Když navštíví vás Bůh, vynestež kosti mé odsud*“ (v. 25).

Lidský pisatel by nám toho jistě napsal o Josefovi mnohem víc, ale toto bylo nejdůležitější, byl to výraz nejkrásnější víry tváří v tvář smrti, jak čteme v 1. Kor. 15,55: „*Kdež jest, ó smrti, osten tvůj? Kdež jest, ó peklo, vítězství tvé?*“ Umíraje, myslel tedy Josef na vyjití izraelských synů, které se událo ovšem mnohem později – pak měli vzít jeho kosti s sebou. Jaká veliká, překrásná víra! Josef si toto nechává od svých bratrů odpřísáhnout, tak pro něho bylo důležité, aby byl pochován v zemi Kanaán. To vše nám ukazuje, že i tito věřící byli znovuzrozeni a měli nový život z Boha.

V 2. M. 13,19 se nám sděluje, že Mojžíš vzal Josefovy kosti s sebou. Čtyřicet

let je lid nosil pouští. Bůh sám nad tím bděl a staral se o to, neboť jednak by se jistě onomu tvrdošíjnému lidu nošení lidských kostí omrzelo. Po obsazení země Kanaán byly Josefovy kosti pochovány na poli, které Jákob koupil od synů Emora, otce Sichemova za sto peněz.

„Když navštíví vás Bůh, vynestež kosti mé odsud“ (v. 25). Jistě to bylo pro jeho pozůstalé bratry veliké povzbuzení, aby vytrvali ve víře. Josefova mrtvola byla nabalzamována a položena do rakve, aby se naplnilo jeho poslední přání. Tělo našeho Pána bylo položeno do nového hrobu, ve kterém ještě nikdo nebyl pochován (Luk. 23,53, Jan. 19,41). Nebylo dáno ani do rakve, ani nebylo balzamováno, neboť Jeho tělo neznalo porušení. *„Nedáš svatému svému viděti porušení“* (Žalm 16,10).

Je pozoruhodné, že v Egyptě ani Jákob ani Josef nedostali žádná zvláštní zjevení od Boha. Nejbližší veliký a jediný Boží cíl pro ony věřící byl tento: **vyjítí z Egypta** (1. M. 15,13.14). I v 2. Mojžíšově na to Bůh navazuje a izraelský lid to očekával. To vše stálo před zrakem Josefovy víry. Tak podobně ani pro věřící dnešní doby nejsou žádná nová sdělení ani zjevení, neboť Boží slovo je ukončeno (Kol. 1,24–27). I Pán Ježíš, když se vrátil k Otci, navázal na to, co řekl Svým dříve, totiž, že opět přijde, aby Svě vzal k sobě, aby byli tam, kde je On (Jan 14,2.3).

